

310202 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8.

దేన్నవట్టణము 1921 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 17 తేది శనివారము

No. 139.

నంబరు. ౮

నుర్మతి నామ సంవత్సర బాద్రకదమాస శుద్ధ పాడ్యమి ౧౭.

వంటిక. ౧౩౯

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆనుమతిచేందిన మైసూరు ప్రభుత్వపు 1921 సం॥ రము ఋణముల పాస్వెస్టును వయచేసి చదివిచూడుడు

పై ఋణపత్రములకు 1921 సం॥ ౧౦ అక్టోబరు నెల 31 వ తేది వరకు డబ్బు చెల్లించవచ్చును.

బాండ్లకు దరఖాస్తుచేసి ఈ క్రింద వివరింపబడిన ట్రెజరీలలో గాని, బ్యాంకులలో గాని వానిని విక్రయమునకు తీసుకొనవచ్చును:—

- (1) మైసూరు సంస్థానమునందు అన్ని ట్రెజరీలు.
- (2) మైసూరు బాంకు, దాని బ్రాంచీలు.
- (3) ది ఇంపీరియల్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, కలకత్తా, బాంబాయి, మద్రాసు, బ్రాంచీలు.
- (4) ది కేవనల్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, బాంబాయి, మద్రాసు.
- (5) ది ఈస్టర్న్ బాంకు, బాంబాయి, కలకత్తా.
- (6) ది అల్యుమీనం బాంకు ఆఫ్ సిల్హా, బాంబాయి, కలకత్తా, లక్నో, సిల్హా.
- (7) ది సెంట్రల్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, బాంబాయి.
- (8) ది మెట్రోపాలిటన్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, బాంబాయి, మద్రాసు.
- (9) ది తాతా ఇండస్ట్రీయల్ బాంకు, హైదరాబాదు, బాంబాయి, మద్రాసు.
- (10) ది బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, బాంబాయి.
- (11) ది ఇండియన్ బాంకు మద్రాసు.
- (12) ది చార్టర్డ్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, ఆస్ట్రేలియా, చీనా, జపాన్.
- (13) ది కలకత్తా ఇండస్ట్రీయల్ బాంకు, కలకత్తా.
- (14) ది పి. ఓ. బాంకింగ్ కార్పొరేషను కలకత్తా, బాంబాయి, మద్రాసు.
- (15) ది అలహాబాదు బాంకు, అలహాబాదు, బాంబాయి, కలకత్తా.

కొద్ది వాయిదాల బదుల్లకును, హెచ్చు వాయిదాల బదుల్లకును కూడ వరతులు చాల అనుకూలముగ నున్నవి.

చాల హెచ్చువడ్డీ:— సం 1 రు ఋణమునకు వడ్డీ నూటికి సం॥ రము 1 కి రు 7. ఆదాయపు వన్న లేదు. సం 2 రు ఋణమునకు వడ్డీ నూటికి సం॥ రము 1 కి రు 6 2/3 ఆదాయపు వన్న లేకపోవుటయేగాక అసలు తీర్పునప్పుడు నూటికి రు 2 1/2 లు చొప్పున బోనసుకూడ యివ్వబడును.

బడులు తీర్చినపు షాచీ:— ఈ రెండు బదుల్లు తీర్చబడును. అసలు వృద్ధులను తీర్చుటకు బోటుభక్తి నిమిత్తము 5 రు లు (సింకింగుఫండు) ఏర్పరుపబడును. రు 7 ల వడ్డీగల 10 సం॥ రముల వాయిదాగల ఋణపత్రములకు 1931 లోను, 6 1/2 వడ్డీగల 20 సం॥ రముల వాయిదాగల ఋణపత్రములకు 1941 సం॥ రములోను 6 1/2 వడ్డీగల 30 సం॥ రముల వాయిదాగల ఋణపత్రములకు 1951 సం॥ రములోను సొమ్మ చెల్లించబడును.

ఆదాయపు వన్న లేదు:— పైన తెలుపబడిన రెండు ఋణపత్రముల వడ్డీ

మీద మైసూరు ప్రభుత్వములోను ఇండియా ప్రభుత్వములోను ఆదాయపు వన్న ఇవ్వ నవసరములేదు.

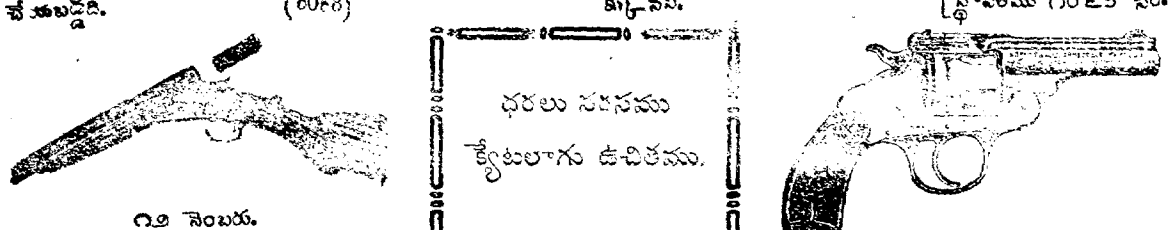
వడ్డీ యివ్వబడు స్థలములు:— మైసూరు సంస్థానమునందు అన్ని ట్రెజరీలలోను, ఇండియా ప్రభుత్వపు ట్రెజరీలన్నిటిలోను, లేక బాంబాయి, మద్రాసునందుండు ఇంపీరియల్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియాలోను వడ్డీ యివ్వబడును.

సొమ్ముకు నమ్మకమైన వాడు:— మైసూరు దొరతనమువారి ఆదాయమును, ఆస్తులును ఈ బదుల్లకు పూచీగా నుండును.

బదులీయ గోదనారు సొమ్మిచ్చువిధము:— పై ఋణపత్రములకు ఇండియా ప్రభుత్వపు 5%, 6 వడ్డీ బాండ్లు సరికొరతగా, ఇతర వివరములు తెలియగోదనారు 1921 సం॥ రము ఆగస్టు మొదటితేది నకు 585 క్రమబద్ధముగా పుచ్చుకొనబడును.

సం 585 క్రమబద్ధముగా పుచ్చుకొనబడును. పదరు కాపీలు పైన తెలుపబడిన అన్ని ట్రెజరీలలోను, బాంకులలోను దొరకును, సం 585 క్రమబద్ధముగా పుచ్చుకొనబడును.

ఒంటి నాగముతోటా తుపాకి ను ప్రసిద్ధముగు కంపెనీవారిచే వానావిధములగు రివాల్వర్లు. ఆరు లేక ఐదుతోటాలు యే చేయబడ్డవి. (80x8) క్యూ.ఎస్. (స్టాంపితము ౧౮౬౩ సం॥)

కాలము-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును. చిన్నవి. కేబుల్ లో కట్టుకొనిగలిగినవి కూడ దొరకును. యా. వి. రామానుజం శైలి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మేలగు పాంపెక్ కలములు (1514)			
బ్లాక్ జెట్	8.0.0	కేబుల్	2౦5 2.8.0
స్పాన్	4.8.0	"	200 2.0.0
కేబుల్	2.0.0	బ్లాక్	2.2.0
కేబుల్	0.12.0	బ్లాక్	0.2.0

Vani Press, Bezwada.

(3077) తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉర్దూ, దేవనాగరి, అరవములో అచ్చు వునులు, బైండులు, రబ్బరుస్టాంపులు, ఎంగ్రేవింగులు, ముద్రలు, సరసమైన ధరలకు చేయబడును. కవర్లు, కాగితములు, కాగితములు చవుకా దొరకును. బకసారి పరిశీలించి చూడండి. వాణి ప్రెస్, బెజ్ వాడ.

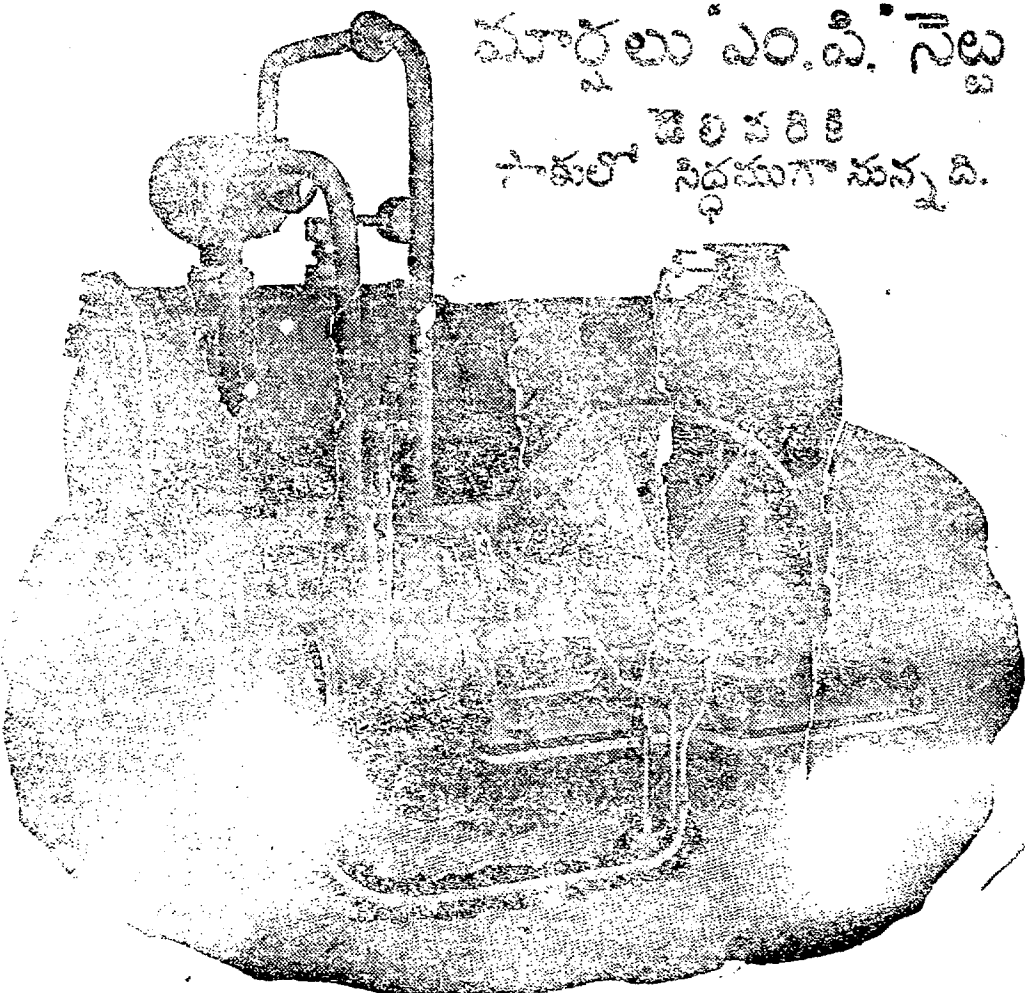
ఓటో మోటోరి 28x3

మీరు ఈ క్రిందియ కల్పితమునకు చాలా బడబడినట్లు కనిపిస్తున్నది. మైసూరు ప్రభుత్వము వారిచే ఈ కల్పితము యావయోగించిన దుంది కొంతవత్సరముల వాడకుండునట్లు చూడబడినది. ఆనందమును పుచ్చుచు.

రోబినియా టైలము

కేవలకాలములో ఉపయోగించుచు కల్పిత కేవలకాలములో ఉపయోగించుచు చూడబడినది. ఆనందమును పుచ్చుచు. ఈ కల్పితము ఈ రెండు కల్పితములలోను ఆనందమును పుచ్చుచు. ఓటో మోటోరి ధర బడ్డీ 1.1 రు 2, 1, 0.12.0, 0.8.0. రోబినియా టైలము ధర బడ్డీ 1.1 రు 1.0.0.

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. ప్రియాం కంపెనీ, 6 బందరువీధి, మద్రాసు.

మార్వల్స్ ఎం.పి. నెట్టు
జెలి వ రి క్టి
సాకులో నిద్దముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై పింగు
మొదలగువాటితో పయిన ఉండునది మార్వల్స్ ఎం. పి. మార్టి నెట్టు
జెలి వ రి క్టి వివరములు ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంఘకొనవలెను. 1806

మార్వల్స్ గెనరేటింగ్ కో (ఇండియా) లిమిటెడ్
బాంబాయి, విజవాడా, పోలవరము. నెం. 9 నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి చెక్కినది.
ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనమును వాడి
నంత మాత్రమున నయముగను
సులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోహినిలేలము

సీసా 1-8 0-12-0

తామరలేలము

దబ్బి 1-8 0-8-0

పండ్ల పొడి

దబ్బి 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిప్,

బాంబాయి - మదరాసు.

కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టర్)

మిక్కిలి వున్నదేమగు యిండియా జేతమునందు మెదడునకు చాలా గలగుట
కునుమాంద్యము వదలుటకును జ్ఞాతకే క్తి హెచ్చుటకును తలకెండ్రుకలకు పరిశుభ
ముగ నిగనిగలాడుచుచుటకును ప్రతి స్త్రీయును ప్రతిపురుషుడును ముఖ్యముగా

తలకెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు
తగిన శ్రద్ధ తలచునెందు కలవు. చుండును పోగొట్టును. ఇశోజములకు పట్టు
నంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. పని మొండ
గుటలకు కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును
కామినియా ఆయిల్ తలచునె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషు
లకును, పెద్దవారికి మహాభక్తకారము మొనరిం చినది.
నేడు కీని నుపయోగించుచుండుడు.

తల ఒకబుడ్డి 1-0-0 పి. పి. చార్జి 0-6-0 అణాలు.
మాడుబుడ్లు 2-10-0 పి. పి. చార్జి 0-12-0 అణాలు
సోల్ ఏజెంట్లు. పి. పి. మణియార్డరు కమిషను రు. 0-2-0 ప్రత్యేకము.
ఆంగ్ల యిండియాను డ్రాగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ.
155 బామ్బాయ్ సీదు, బాంబాయి.
D 126 W 100.

మలయచందనము

గనేరియా అను దేశమునందు జేతమునందు మెదడునకు చాలా గలగుట
కునుమాంద్యము వదలుటకును జ్ఞాతకే క్తి హెచ్చుటకును తలకెండ్రుకలకు పరిశుభ
ముగ నిగనిగలాడుచుచుటకును ప్రతి స్త్రీయును ప్రతిపురుషుడును ముఖ్యముగా
తలకెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు
తగిన శ్రద్ధ తలచునెందు కలవు. చుండును పోగొట్టును. ఇశోజములకు పట్టు
నంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. పని మొండ
గుటలకు కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును
కామినియా ఆయిల్ తలచునె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషు
లకును, పెద్దవారికి మహాభక్తకారము మొనరిం చినది.
నేడు కీని నుపయోగించుచుండుడు.

తల ఒకబుడ్డి 1-0-0 పి. పి. చార్జి 0-6-0 అణాలు.
మాడుబుడ్లు 2-10-0 పి. పి. చార్జి 0-12-0 అణాలు
సోల్ ఏజెంట్లు. పి. పి. మణియార్డరు కమిషను రు. 0-2-0 ప్రత్యేకము.
ఆంగ్ల యిండియాను డ్రాగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ.
155 బామ్బాయ్ సీదు, బాంబాయి.
D 126 W 100.

కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టర్)

1. "బ్రాడ్ బరు" ఫౌంటెన్ పేనా, 12 ct బంగారుపాళీతో
2. "హార్డ్ వేరు" " 14 ct " "
3. "స్వీట్" " 14 ct బంగారుపాళీతో కలది. ప్రత్యేకమైనది
4. "వాటరు మెక్ విడియర్" ఫౌంటెన్ పేనా 14 క్యారెట్ల బంగారుపాళీకలది. మిక్కిలి నాణ్యము.
కలములు పి. పి. గా పంపబడును. వ్రాయునపుడు, సన్నపుపాళీ కావలెనో, ముదుగుపాళీ కావలెనో వ్రాయవలయు
మేము మంచికలములను చక్కగా పరిశోధించి చూచిన పిమ్మటనే పార్సీలు ద్వారా పంపుము. కావున, దూరమునం
వారు నమృతము కలిగి బంగారుపాళీ వారికి కావలసిన కలములు తెప్పించుకొనవచ్చును. వలయువారు ఈక్రింది
నుకు వ్రాసికోవలెను. యమ్. హెచ్. రావు అండు సన్న, తపాలాపెట్టె నెం. 29, కాకినాడ.

ఫౌంటెన్

కలము

రు. 2-10-0
2-8-0
4-12-0
7-0-0

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు— 219
తక్షణమే
వ్రాసిన తపాలా బియ్యము కూడను అపేక్షించక ఇప్పుడే మీకు
ఒక క్రతి "కామ శాస్త్రము" పంపెదము.
త్యరకమును!
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అశంకనిగూ యావధాలయము, 36, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

SECRET

2300

School Books! College Books!!
Macmillan's Publications
etc
Text Books!!! General Books!!!!
Victoria Depot
MYLAPORE, MADRAS.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి
(54) సమీక్షాసంపుటి (128)
స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు
ప్రతి 1.5 రూ 0.14.0.
చండిత మదన మోహన మాధవ
గారి జీవితము, సాహిత్యం ఆల్బమ్
ప్రతి 1.5 రూ 0.2.0.
సమీక్షా సమీక్షా ఉపన్యాసం అండ్ జీవిత చరిత్ర మొదలగు అంశములు.
తెలుగు భాషాసాహిత్యమునకు ముఖ్యమైనది.

ఇదే చింతనము

సీమకమలాల పుష్పరాగముల కెంపుల బం గారువలెను తెలుగు భరణముగాను జని సుధ ముగాను దొరుకును ఒక సారి కొనియోదండి.
కోటా మునిసిల్మెంట్ కెట్టి అందు సర్దు, 8078 217, వైవాహిక - మదరాసు.

Big Shipments of all Sizes
OF
Sofa Springs (English)
Received Regularly.
Immediate Deliveries Prices Lowest.
R. H. Vora & Co.
Lohar Chawl Bombay.
TELEGRAMS. (TELEPHONE.
"Railstores" (No. 5250.

స్వదేశీ పాత్ర నిర్మిత వస్తువులు.
గట్టిదని! నెల సరసము!!
ప్రస్తుతమున ఉత్కలలో తయారుచేయబడు నాన్న తిన్ను పెద్దనెలలు మడకనాళ్లు, కేసానెలలు, కత్తెలు, వివర్ణ విశేషముగా చేసి తయారుచేయబడు చున్న అన్ని నెలలు యిత్తికి కప్పుతాళములు, ఇనుప కప్పుతాళములు, ఇత్తిడి యినుప కలిసిన కప్పుతాళములు, మంచి తాళములతో బంతో బద్దుచేయబడిన యినుపనెలలు కత్తెల సామానులు మా కర్మాగారమున తయారుచేయుచున్నాము. (6081)
దర్భాస్తులు ప: పిన ధర్మం తెలుగుభూమి.
వర్తకముల సరసమైన కమిషన్ నీయబడును.
తెలియజేయుట: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో., "ఇండస్ట్రీసు" కట్టెలు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc తెల్లూరు. (గోదావరి జిల్లా)

గాంధీచూతుడు కార్తీకుల
కొనగల సందేశము
నిన్నటిదియు సాయంకాలము హైకోర్టు వీచివద్ద కార్తీకులకు హిత కొనగల గాంధీచూతుడు డిల్లు నుడివెను.
స్నేహితులారా, నేడు సరిగ్ అనుకొన్న ప్రకారము 6-90 గంటల కేసుకు రాజుల కున్నందులకు కడుంగడు చింతిలు చున్నాడను. నేను వర్తకమిత్రులతో మాట్లాడుచుంటిని. త్వరలో కార్తీకులు ముగియు ననుకొంటిని. కాని అనుకొన్న దానికంటె ఎక్కువకాలము పట్టింది. అందుచే ఈ ఆలస్యము. నిన్న సాయం కాలము జరిగిన శబ్దాధ్యక్షము, ఆవిషయములు నాకు జ్ఞాపికి వచ్చుచున్నది. నేను మీతోటి కార్తీకుడనే. కాన మీ కష్టములు జూచి, పని విమోచనము నుమానుననుండ నగుచున్నాడను. ఇక నేటినియమునకు సంబంధించిన సంగతిని ప్రస్తావించెదను. 10 కేలందరి కూలీలు సమైక్యకట్టెని నాకు తెలియును. మీలో మీరు కష్టములు గల్గినవి వినుట కెంతయు వగచుచున్నాడను. మీరు కేందు కట్టుకు విడిపోయిరని వినుటకు మరల విచారించుచున్నాడను. మరియు మీలోమీద ఈ కేందు కట్టుక వారు భిన్నాభిప్రాయములుగాక చిన్న జాతులు వారుగ్రహవర్తిం చుచున్నారని వినుటకు మరల కుందుచున్నాడను. ఆదివాదకులు సంచములు ఒక ప్రక్కను మీరు ప్రాంతపులు, బ్రాహ్మణేతరులు) రెండవ ప్రక్కనను నున్నారని తెలియుచున్నది.
ఈ సంచములు మరల పనిలో ప్రవేశించినందు మీరు మాత్రము నేరలేదనియు గూడ తెలిసికొంటిని. మీరు కొందరికి ఒత్తిడిని కలుగజేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. పనిలో ప్రవేశించిన వారిని మానుమని తొందర జేయుచున్నటుల వినుచున్నాడను. ఈ కేందు కట్టుకవారికిని తమలో తమకు నిరంతరము తగవులు రెగాదాలు జరుగుచున్నవనియు నాకెటుక జేసికొన విచారించుకొను అట్టి తొందరను పనిలో జేరినవారికి కలుగజేయరాదని హెచ్చరించుచున్నాడను. ముప్పది ఏండ్లనుండి కార్తీకుల విషయములు నాకు స్వయముగ తెలియుటచే సమైక్యకట్టుల య నుభవము పూర్తిగ నాకుగలదు. కాన మీరట్లు పనిలో జేరగూడదని నిర్ణయించుట నీతి యుక్తమైన విషయ మనిపించుకొనదు. అట్లు జేసికేరే చాల నీతిహీనమైనదని మన మెవరమును ఒరుల మనసును నిర్మూలించరాదు. వారి చిత్తవృత్తి ననుసరించి ప్రవర్తించుటకు, వారు తప్పుచూడమున ప్రవర్తించుచున్నారని తెలిసికొను మనము అంగీకరించవలయును. కాన ఈమాడుచేల మంచిని వారి ఇచ్చే ము ప్రకారము చేయనిండు. వారిని గూర్చి చెడ్డ గ మోచింపకుడు. వారినిగూడ కోపము వహించకుండుటచే గాక దయగూడ జూపవలయునని గోరుచున్నాడను. వీరిపట్ల మీరు సాధించరాదు. పనిలోకి బోవడం జేయుట కెట్టి ప్రయత్నములు మీరు చేయరాదు. మీరు వారిని తొందరజేయక దయతోడను, సహన భావముతోడను జూచిన వారు తమకుంటి భావే మీలో జేరదురు. నామాటనునమ్ముడు. మీరు ఉన్న తలాతివారమనియు వారు అభివృద్ధివాదమనియు తలంచకుడు. హిందూమతములో తత్త్వవ జాతి ఎక్కువజాతి అనిలేదు. ఈ కేందుకారులవారును మానవ నేతజేయుటకై భగవంతునిచే సృష్టించబడిరి. అంతియగాని మన హక్కులకొరకును లాభమునిమి త్తము తగవులాడుకొనుటకు గాదు. మన విద్యుత్ కర్మము నెరింగి ప్రవర్తించవలయునని ఆదయా మయని యభిప్రాయము. ఆయాజాతివారు తమ సాంప్రదాయ ము ప్రకారము మానవ నేత చేయుటకు సృష్టింపబడిరి. బ్రాహ్మణులు తమ జ్ఞాన శక్తితో మానవసేవ జేయుచున్నారు. ప్రపంచమునకు వికాసమును కలుగజేయుచున్నారు. త్తుత్తియులు తమ భుజుల కార్తీకులతో తోడిసోదరులను రక్షించగలరు. వైశ్యులు వర్తకము తోడను శూద్రులు కాలచేతుల తోడను మానవశోటిని నేవించగలరు. భగవంతునిద్వష్టియందు అందరూ! సమానరే మానవశోటిని ఎక్కువగ ఎవరు నేవించెదరో వారే గొప్పవారు. హిందువులములో పంచమజాతి అని ఎక్కడను లేదు. అప్పుకొర తచే దైవమునకును మానవజాతిని ఎగ్గజేసినవార మగుచున్నారము. అది మహాపాపము. హిందూమతమునకు అది గొప్ప శకం కము. కాన తోడి కార్తీకుసోదరులారా! పంచములు అప్పుకొర లనియు అభివృద్ధివాదమనియు మీ రెంతమాత్రము తలంచరాదు. జలియనువాలాబాగులో మనము న్యాయశక్తి నొందితిమనియు క్రూరముగ ననాదరించబడినార మని ఎంతింగిపేసి మనము

పంచమసోదరులను చక్కగ ఆదరించవలయును. అట్లున్న పంచమసోదరులను నీచముగ జూడమేని స్వరాజ్యమును అవిరకాలములోనే పడయగలము. చాలకాలము పట్టుకు ఘోరమును ఈజాతివిభేదము లంతరించినగాని ప్రాంతపుల మగు మనకు ఈప్రపంచమున సౌఖ్యముండదు. కష్టములపాలైన ఈ దుర్భవ్యభూమి సౌఖ్యమును గాంచనేరదు. కాని ప్రాంతపుల నన్నిటిని గుర్తించి పంచములు ఏమని జేసినను, జేయగోరినను మన మెంతమాత్రము వారిని తొందరజేయరాదు. ఆ ప్రయత్నమును కలుగజేసికొనరాదు. మీవర్గ మెద్దియో మీరు సుత్యక్తమైనది. మీరు, కంపెనీవారు, మియులనందరిని పనిలో జేర్చుకొనవలయుననియు లేదా కొందరినే జేర్చుకొని తక్కినవారిని జేర్చుకొనకున్న అట్లుగూడదనియు జేర్చుకొన్న అందరిని జేర్చుకొనవలయుననియు లేకున్న ఎవరిని జేర్చుకొనగూడదనియు అభిప్రాయము మీకు సంపూర్ణము గు హక్కు గలదు. మీయష్టము వచ్చినవారు మీరు సలహా నొసగవచ్చును. అందులకు మీరు నచ్చినవారిని మీరు ఎన్నుకొనుటకు అధికారము గలదు. ఇట్టివారిని మీరు ఎన్నుకొనవలయునని కంపెనీ వారు చెప్పుట కెట్టి యధికారము లేదు. వైవాధి మీకు హిత వాసగూడ దనుటకు కంపెనీవారికి అధికారము లేదు. మీలో నుండిగాని, మీరువచ్చిన ఇతరులనుగాని మీరు సలహా నొసగుచు అన్యతునిగ నియమించుకొను జన్యహక్కును భవలకుడు. మీరువచ్చిన వరులను గోరుటకు సంపూర్ణాధికారము గలదు. మరల పనిలో జేరుటకు మీరువచ్చిన వరులను గోరనగును. వారిని మీరే నిర్ణయించవచ్చును. మీరు కమిషన్ కూడు కుడుచుటకు పిలగునటుల తిండి కల్పనటులను, మీపిల్లలకు విద్యను నేర్పుటకును పిలగు నేతనములను గోరవచ్చును. మీ యజమానులకేనే మీరును మంచిగాలిని, నీరుకు ఆకుభ విందు హక్కు కలదు. అనుదినము మీరు విశ్రాంతిని గోర అధికారము గలదు. దానిని కాపాడుకొనుడు. కాని మీహక్కులతోబాటు మీరు నిర్వహించవలసిన ధర్మములుగూడ గలవు. చురుకుగను విశ్వాసముగను మీ యజమానులను గోలువలయును. మీయజమానుల సాత్తును మీసాత్తుగ భావించి పోకుండ కాపాడవలయును. ఎవరినిగూడ వాసపనిలో నుండి మాన్పించరాదు. యజమాని ఉత్తమపు లేనిదే పనిలోకి పోకుండ ఆగరాదు. కాన ఈ ధర్మములు తప్పక అనుష్ఠింపుడు.
మీకోర్కె ప్రకారము మీ యజమానులు మియులను జేర్చుకొనకున్న మీరు చేయున దెన్ని! మీ యజమానులకు జెప్పవలసిన దానినంతయు తెలియజేయును. ఎంతవరకు అనవసరమో అంతవరకు సమాధానములు జేయును. అంతవరకు విచకున్న జీతకుండుడు. అప్పుడు మీజీతపాపాధిని గడించు మాగ్గుమును మీరు చూచుకొనవలెను. అందుచేతనే అస్మాదానము, రెంగాలు అస్సామురైల్వే, కెమర్టీయు వారి కేమను కూలీలను తమ భుక్తిగడచుట కింకొకప్పుటి నేడైన జూచుకొనవలయునంటిని. ఈ పనిచేలనుండి లాభకరముగ-రాట్టమును త్రొక్కుట, వసుగు చేకవేయుట నూలును వకుకుట చుట్టుట మున్నగునవి-జేయుటను ఉపయోగించుకొను లరు. కాన ఈమాడు సాధనములు ప్రపంచమందంతట నున్నటులే అతిసులభసాధ్యములు. కానమీరు రోజుకు 8 గంటలు చురుకుగను, జాగ్రత్తగను రాట్టము నుపయోగించితిరేని దినము 1కి రూపాయని గడించగలరు. నూలువకుకుటచే రోజుకు మూడు అకాలను సంపాదించగలరు. సేవ్యరైన నేతగానివరే రోజు 1కి రూపాయని సంపాదించగలరు. ఈ విధముగ మీభాగ్యులు పోదరీలు, పిల్లలు, ముసలివాండ్రగు తల్లులు మీజీతమును గడించుటకు తోడ్పడగలరు. మనకు ఎంతమంది ఎక్కువగ గలరో అంత ఎక్కువలాభము గలదు. ఎక్కువ జీతపాపాధి గల్గును. కాన మాకు పెద్దనెలలుబడు గలచే బ్రతుకు గడచు తెట్లు అని అనుమానవదు వాగలకు మార్గ కేంద్రీభియినది. మీ ఆహంభావము నశించును. ఈ వృత్తి నీవమని అనిపించదు. మీ క్రింద పనిచేయువారుల యెడ దౌర్భాగ్యమును జూపకుడు. నా సలహాను గుర్తించితిరేని మీరును మీ యజమానులకును సుఖమువచ్చును. ఒకరులను నమ్ముకొనక స్వతంత్రముగ మీరే జీతమును గడపుకొనగల్గుదురు. మీరందరూను శ్రీ పురుషులు, వృద్ధులు, పిల్లలును స్వరాజ్యసంపాదనమునే గుర్తించి ఆత్మశుద్ధిజేసికొనుటకు ప్రయత్నించెదరేని స్వరాజ్యము వచ్చుటకు పట్టుకాలము బోడగనే శీఘ్రముగ స్వరాజ్యమును సాధించెదరు. అనుకొన్న కాలముకంటె తక్కువకాలము పట్టును. ముసల్యులును తమరిని కాపాడుకొన్న పేగాక తమ ఇస్లాము మతమును రక్షించుకొన్న వారు గగురురు. నా యొసగిన హితవును మీరంగీకరించినను ఆగంధమున మీరు కొంత పెట్టుబడి కావలయు నన్నమాట అంగీకరించవలయును.

శ్రీకృష్ణ వింశతి తాత్పర్యము.

గాంధీ చేతులను నాలాచించుచు నెన్నెను. ఉద్యమమున సామ్యభావంతో ప్రేమయు సానిత్యమునను, దేశమునా త్యాగమునను, ప్రతిభులనును, శ్రీయును, పిల్లవాడును యేకో నితనికంటె త్యాగమును చేయవచ్చునో నాయ స్ఫూర్తి జ్వలమున కర్పణ ను జూడెను. స్వాగత్యమునే దానాచించి పరాజయము చేతము విశ్వములను దండుల నుద్ధరించుటకు వలెను. చేతమునా దానినిగ నెత్తుచున్నాము.

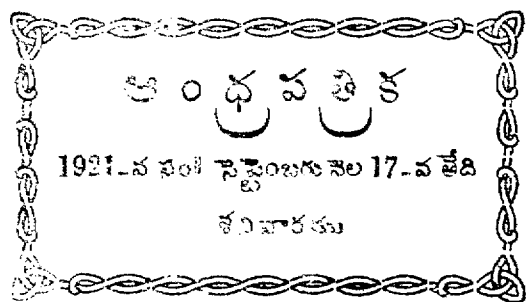
శుద్ధస్వదేశ వస్తునిలయము.

చాలమంది మా ప్రకటననుబాచి సామానులను వి. పి. గా బంపియున్నారు. వందలకొలది రూప్యముల సామానులు చేరినవి. చేరినవానియందనుకయోగమున వస్తువులును గలవు. ఇకముందు అన్నివస్తువులను వి. పి. గ వస్తువులను పంపిన తీసికొనబడవు. ధరలను వరుసనాలను పంపిన కావలసిన వాటికి గ్రామి తెచ్చించుకొనబడును.

కె. నాగేశ్వరరావు.

శుద్ధస్వదేశ వస్తునిలయము.

6, తింబుకెట్టివిధి, మద్రాసు.

సందిగసితి

ధి ధి

జ్ఞాపకార్థము, తుదిరంగమున ప్రవేశించి

శని. నిరాకరణము ప్రారంభమయిన తరువాత ప్రతికూలకర్మమువారు, దానిని తప్పి కరిగిరి. కొంతకాలముయిన పిమ్మట, ఉత్తరా భాగము నహించి పిమ్మట దానినిగూర్చి శ్రద్ధ వహించిరి. అనుచులను నిర్బంధించిన లాభము కలుగకపోయెను. ఉద్యమము మరింత వ్యాప్తి గాంచెను. తుట్టతొడకు ప్రధాన నాయకులే అధికారుల గురికి వాత్సలయిరి. మహమ్మదీయ సంఘమునకు ఆలీసాదతులు ప్రతినిధులు. వారి విశ్వాసములను సాదకులు వెలిబుచ్చుచున్నాడు. కిలాసాత్ సమస్య సందర్భమున వారిలో గలిగిన యుద్దేశ భావము సక్రమమార్గముల ద్వారా బహిర్గత మగుటకు వారు ప్రయత్నించిరి. దార్శన్యము బయలుదేరకుండా, అహింసా తత్వమును సాదర మర్శనలకు కలుపూ దురదేశించిరి. వారిలో నాల్గొకరగువాడు వెంకటేశ్వరి. అయినను, ఆలీ సాదతుల కుమారుడు ప్రాసీద్ముఖు శేయులకు అధికారియై పాల్పడిరి. మాజీ చాలను బాధించుచు వేయిలగు వారు పూనుకొని కలిసి, వారి బద్ధాచరమును గారవివరైరి. భారతవర్షమునకు నాయకుడై, అహింసాధర్మమును ప్రతిష్ఠించి, కొందూ మహమ్మదీయసంయోగమునకు పాలుబడి, ప్రభాతక్రివి మేల్కొల్పి పిద, గాంధీమహాత్ముడు మలబారుకు వెడలి, శాంతిస్థాపనకు తోడ్పడెనని గోరినను, వారి కోర్కె నిరాకరించెనను. దేశరాజులను తీయిన నిర్బంధించుచే, నిరాకరణోద్యమవిధ్వంసమునకు అధికారులు తమ కత్తివంతన వినియోగించుచున్నారని, కనుగొనవచ్చును. అందుచే దేశమున సంకల్పిస్తే ఏర్పడినది దీనినుండి దేశము బట్టించుకొని, దేశమును బడయుచు, మనోరథ సిద్ధి గా గొనుట యిదియేదయము. నాయకులు, పట్టణములలో, నిరాకరణోద్యమమును నిర్బంధించి, దీనిని నిర్మూలించుచు. ప్రజలు ధైర్యమును కోరెదము, నిరుధర్మమును ప్రశాంతచిత్తములతో నిర్మూలించుచు, స్వరాజ్యప్రాప్తి త్వరలో గలుగునును. నిరాకరణము తీరిగి స్వేచ్ఛవలె సాగునును. తలపించును.

నాయకుల కవశాశము తొలగిపోయినపుడు, ప్రజలే దేశభాధ్యతలను నిర్వహించవలయును. గాంధీమహాత్ముడు దెలిపినటుల, మహమ్మదాలీగారి నిర్బంధమునకు, దుఃఖంప నవసరములేదు. ఉద్యమమున కభివృద్ధిగలిగినందులకు, దేశము సభివం దించవలసియున్నది. స్వరాజ్యప్రాప్తి సమీపించు చున్నందులకు సంతసించవలయును. ఈసంతసములో ప్రజలు తమ విధిని మరువజనదు. ఏకాగ్రమునకు గడంగినను, అహింసనే ప్రధాన సాధనముగ నవలంబించుట యావశ్యకము. ఈ మార్గమునుండి దప్పిపోయినయడల, గాంధీమహాత్ముడును ఆలీసాదతులును ఇంతవరకును సలిపిన కృషి వృధయగును. రాజకీయస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు క్రూరకృత్యములకు పాల్పడజను. ద్వేష ముండకూడదు. సన్మార్గమును విడగూడదు. గాంధీమహాత్ము డీ సంగతులను బోధించినపుడు, అనేకులు పరిహసించిరి. రాజకీయోద్యమమునకు ధర్మగర్భతలవలన యువయోగముండ దని, చులుకన జేసిరి. కాని, ప్రపంచమునకు రానురాను ధర్మ మార్గమే కరణ్య మగుచున్నది. శేవల మంత్రాంగము వలన, దుఃఖ మతిశయించుచున్నటుల, స్పష్టమగుచున్నది. నాయకులు నిర్బంధముననున్న సమయమున, నిరోధములను సహించనేరక నేమి, అవేశా పూరితులగుటచే నేమి, ప్రజలు తమ సంకల్ప శక్తిని నిలుపుకొనక, అక్రమమార్గములందు ప్రవేశించినచో, మాతృదేశమునకే గాక, మానవ కోటి కంతకును యువకారమును జేసినవారయ్యెదరు. సహాయ నిరాకరణోద్యమము సఫలమగుటకు ప్రజల హృదయములలో అహింసాధర్మము సుప్రతిష్ఠమగుట యత్యావశ్యకమని గాంధీ భలుమరు బోధించియున్నాడు. గాంధీని, ఆలీసాదతులను గౌరవింపవలెననిన, అహింసాధర్మమునుండి అణుమాత్రమయినను తొలగకుండుట మేలని. వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు.

ప్రభాతక్రివి సక్రమ మార్గముల విజృంభించిన కొలదియు, అహింసా ప్రతానస్థానమునకు ఆరు కూల వాతావరణ మేర్పడును. స్వదేశీక్షను సంపూర్ణిజేయుటచే స్వశక్తియొక్క యాత్మప్రజ్ఞను గోచరించును. కాంగ్రెసున కనుబంధముగ జేసిన గ్రామసంఘములు మొదలు మండల రాష్ట్రీయసంఘములవరకును, స్వరాజ్య సంపాదనమునకు కలశ్రద్ధతో పాటుబడుట మవసరము. కాంగ్రెసు పథ, స్వరాజ్యమును ప్రజల జన్మ స్వాతంత్ర్యముగ కరిగజేందుచున్నది. ప్రజలలోగల స్వరాజ్యభావమును వికసితజేయుటకు, గాంధీ ప్రభువులు కృషిసలుపుచున్నారు. ప్రజలలో వికాసము గలిగిన ఎట్టి కార్యమునను నెలవేరుట సులభము. గ్రామసంఘములు ప్రతిగ్రామము నందును పంచాయతులను నెలకొల్పుట యావశ్యకము. వాటియందు ఉత్సాహవంతు లగు గ్రామ ప్రముఖులను సభ్యులుగ జేర్చవలయును. వీరు గ్రామమునకు సంబంధించిన వ్యవహారముల నన్నిటిని నిర్వహించగలుగుదురు. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును శ్రద్ధతో కొనసాగించగలిగెదరు. నేత కరిశ్రమను మూలకరిశ్రమను ప్రోత్సహపరచి, గ్రామములకు బట్టలకాంత లేకుండ జేయుకొనుటకు, జాతీయవిద్యను ప్రతిష్ఠించగలుగుదురు పంచాయతులు, ప్రజలలో వెరిగిన వివాదములను పరిష్కరించుటకు పిలుగును. ప్రజలు కోర్టులకు వెడలకుండజేయుటకు, గ్రామపంచాయతులే ముఖ్యసాధనము లగును. గ్రామములలో కట్టడి ఏర్పడిన, ఉత్పాదములందలి స్వాధుస్థానములను తగు

పుల పరిష్కారమునిమిత్తము వెడల నవసరముండదు. రాజకీయోద్యమోద్యమములను ప్రజలకు బాగుగ బోధించి, స్వరాజ్యోత్సాహమును వారిలో బురికొల్పుటకు, గ్రామసంఘములు తొంతయేని యక్కరకు వచ్చును.

ఈరీతిగ గ్రామ పరిష్కాపనములు కాంగ్రెసు సభోద్దేశములను సఫలపరుచుటకు తోడ్పడగలవు. కాంగ్రెసుసంఘములు బలతాపుల నేర్పడినవి కాని అవి యింకను చూపవలసినంత కదలికను చూపుట లేక. నిరాకరణోద్యమము నిర్మాణమునకు బూనదనియు విధ్వంసమును మాత్రమే తలపెట్టుననియు, ప్రతికక్షులు వాదించెదరు. ఈ వాదము సారవిహీన మని చూపుట యావశ్యకము. నిరాకరణోద్యమము, ప్రజలస్వపరిపాలనా సామర్థ్యమును వృద్ధి పరుచుచున్నది. వారెక్కుడు పాలుబడిన కొలదియు, నిర్మాణశక్తి బహిర్గత మగుచుండును. గ్రామ సంఘములు, సంచలనము బట్టియే, స్వరాజ్యప్రాప్తి త్వరముగ సమీపించుచుండును. నిర్బంధము లధికమయిన కొలదియు, గ్రామసంఘములు చురుకుగ బనిచేసి ప్రజోత్సాహమును కార్యరూపమున బ్రవహింప జేయవలసియుండును. గ్రామప్రజలు దేశీయకార్య నిమగ్నులయినపుడు, దౌర్జన్యమునకు తావుండదు. విజయమునకు సంది ముందుడను. నిరుత్సాహము నకుగాని, నిరాశకుగాని, అవశాశ ముండదు. కాంగ్రెసు సంకల్పము, అంతరాయము లేకుండ కొనసాగును. నాయకులను నిరోధించినను ప్రజలకు యిక్కట్టులు వాటిల్లినను, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునకు లోపము గలుగనేరదు. ప్రతిగ్రామమును స్వపరిపాలనా సామర్థ్యమును జూపునపుడు, ప్రజల మనోరథము సిద్ధింపకుండ ఎవరును యాటంకపడువలెనను. చాలకులుగూడ ప్రజల హక్కును గుర్తించి, వానిగోరిన స్వపరిపాలనా విధానమున కంగీకరించి తీరెదను. స్వరాజ్య సిద్ధి ప్రజల సంకల్పబలము ననుసరించి, గలుగుచుండును. ఇట్టి సందర్భసమయమున విఘ్నము లేమ్యుని వాటిల్లినను లేకొనవక, దేశ లక్ష్యము మీదనే దృష్టియుంచి, ప్రజలు తమ నిర్మాణ సామర్థ్యమును జూపుట ధర్మము. తమ ధర్మమును భారతీయులు జయప్రదముగ నిర్వహించెదరు గాక యని కోరెదము.

అధికారులు తమ బాధ్యతను గ్రహించవలయును. ఆశ్చర్యకలభిని గాంచుటకు, దేశము తపమాచరించెడి సమయమున, అందుకు భంగము కలిగించుట యచరదాయకము. ఇట్టి కరులవలన, ప్రజాభీష్టసిద్ధికి కొంత వాటిల్లకపోయినను, వారిలో వెరిగిన ఆశాంతి పెచ్చుపెరుగుట తలపించును. వారి ఉద్దేశము ఫలజముగ హెచ్చును. అపిమ్మట కాంతికి భంగము కలుగునెడల దాని బాధ్యత అధికారులపై నెక్కుడుగ నిలిచి యుండును. ఐర్లెండు సమస్యపరిష్కారము నొందించుటచే, లాయకు బాధ్యతయువారిపై పెంత శ్రమ కడినను, కార్యసిద్ధి గలుగకున్నది ఇకవర్తెనులో గూడనున్న సంధి సమావేశము రద్దయ్యెనని యాటంకరంతివార్త దెలుపుచున్నది. డివెలగాగారు అంగప్రభుత్వమువారి పక్షములను నిరాకరించుచు జేసిన ప్రసంగము, అంగ్ల దేశీయ ప్రభుత్వం ప్రమరింపబడెను. దానిని చదివినయెడల, తమకు బ్రతివ్వవారిపై నెట్టి విరోధము లేదనియు, ఐర్లెండు సమస్యను తృప్తికరముగ పరిష్కరించినచో రెండుదేశములును కరస్పృశ్నే హాభావముతో బద్ధిలు ననియు, డివెలగాగారు చెలిపిరి. ఈ సత్యము కొందూ దేశమువట్ట, ఎక్కుడుగ వర్తించును. ఐర్లెండుదేశము

దుర్జయినామ సంవత్సరం భాద్రపద శుక్ల, కనివాసము

ఆదర్శమార్గము

అనంతవంతుల రామలింగస్వామిగారు

- క. తమసాధ్యతమైనను, ను
త్తముమార్గముఁ జూపు నొందుతారక, గానన్
ధ్రువచే దారినిజారక
కమలాక్షుని నమ్మిచేయు కార్యము ననుజా!
- క. కన్నుల కలిదూరంబై
యున్నను, నీవధను కర్మకోపేతంబై
యున్నను, నడుపుము శ్రమవడి
వెన్ననినమ్మి జనువాడు విఫలం దగునా!
- క. రాకటయునుఁ గటంబుది
వాకరుఁ గనఁజెగడుననియు యమవృత్తిగఁగుం
గాక! జయోపజయధ్రువ
లేక హరినినమ్మి కార్యమీడ వగుమా!
- క. పిసంఘంబునుఁ జేరకు
మీసాయంబై నఁగొనకు మీకార్యణమున్
జేసి మనోవాక్కర్మలు
వాగుదేవుఁగొలిచి కార్యభారముఁ గొనుమా!
- క. తరుకుం బెరుకులు నమ్మకు
మలహితలు నుపయోగముల నగపడవచ్చున్
తలపకు పూర్వచారం
జులు, శ్రీహరిదలచికార్యమునుఁ జేయుమురా!
- క. కొందఱు భూషింతురు మరి
కొందఱు దూషింతు నిక కొందఱు ద్వేషదన్
కొందఱు బొగడుదురందున
కందర్పజనకనిగాంచి కార్యముఁగొనుమా!
- క. సులభంబులనురక్షితి
మిలవీమాగ్ధంబు, కొంతనిచ్చును, బలమున్
గొలుపును మనవైదావక
వెలుఁగును, హరిదలచి కార్యమీడవగుమా!
- క. తమసాధ్యతమైనను, ను
త్తముమార్గముఁ జూపునొందుతారక, గానన్
ధ్రువచే దారినిజారక
కమలాక్షునినమ్మిచేయు కార్యముననుజా!

కేరళము-నైనిక శాసనము.

నముద్రాల వేంకటరాఘవాచార్యులు, పెదపులివర్రు
మ. భరిరా రాక్షసులైన జేయని యపూర్వంబైన పంజాబు హ
ర్యుల కేదేము కొందలంపడుచు నిన్వాయంబువాంఛింప నెట్లు
లా కార్యమృత్యుహానెడన్ మఱు నిట్టుల్ నెఱుఁపేర వాఱుగా
మలహార్యుండలయ్యెనా మరొక పంజాబ్? దక్షిణాకారేటిన్.
ఈ పట్టునబట్టి కాంతియంత ఘక్కి వచ్చిచెడు నాయకాలివా
కట్టుచుబందిజేయు తరిగాంచు కోపము మాపలలు వా
రిట్టిమహాగ్రకృత్యములనెంతయు జేయగ కారణముగ
నట్టికపోడు గాని యపవాదముపాలయియద్యమంబుతోన్.
గీ. గతమేలస్మరియింప తమియింపుదని గోరి

నాడు మొన్నొకన్నాటు శ్రభువు
నైనికచట్ట మసాధారణంబగు
నూతనసభనందు నోరువిప్పి
న్వాయవోదిత పాలనప్రమాణము
గొనినాడు రీడింగుఘంటాపథమున
సంస్కరణమేమి ప్సాల్మోత్త్యమిడునంచు
శాసనసభయింక జాలుచుండె

దానికిం తెప్పకుండ నాధారపెరి
ఘోషాంబాలదేయ గారవాప
హరి నైనికశాసనం బహుపదేమల
భారమిమ్మునిగి వైబడినయట్లు.

గీ. పాంచాలదేయ ప్రబలపరాభవా
నలకభామాలబంధగలేడు,
సామ్రాజ్యదోర్భాగ్య సంస్థానాపాహు
భూతులు కత్తుల బొందలేదు,
మాంటాగుగారన్న మార్వలూలయో
గమ్మసంస్కారమ్ము గాంచలేదు,
పుత్రవిత్తకశేత ముల కేడ్చుప్రబలభ్ర
త్యమసానుభూతిని బడయలేదు,
నకలదేకాలగల్గు ప్రజావర్జ్య
యిప్పటికి నీకుమారుల కొప్పులేదు
జేననద్యమ ముదయించె దానినిల్చు
గాక నైనికశాసన ఘటనమునకు
చరకారణమేమమ్మ భారతమ్మ.

టాల్ స్టాయి జీవితము

సి. కేశవరావుగారు బి. ఏ.

I

“సాత్విక నిరోధుల సంఖ్య స్వల్పమైనను జైవము మా
పక్షమున గల దని వక్కాణింపవచ్చును. జైవము మనుష్యుని
కన్న బలవంతుడు గదా!” టాల్ స్టాయి
టాల్ స్టాయి రహస్యచేతఘడు. జన్మస్థానము రహస్య
లాని “యాస్నా పోల్వానా” యను పల్లెటూరు. అతడు 28
ఆగష్టు 1820 సంవత్సరము జన్మించి, 20 వ నవంబరు 1910 తారీఖున
మరణించెను. నిరోధులు ఇల్లిసుటాల్ స్టాయి ఇతినికి తల్లి. తల్లి
పేరు మేరీయా నిరోలావిన్ నాల్గానసన్య. “యాస్నా యా
పోల్వానా” యను గ్రామ మానామమే పేరుగాగల నొక జమీ
యందున్నది. టాల్ స్టాయి తల్లిదండ్రులు యాతనినొకమున కీ
జమీందారీ సంక్రమించెను. తల్లిదండ్రులముఠావల్లయు నితడు రహస్య
రాజ్యము స్థాపించిన రాజుల సంతతివా డని తెలియుచున్నది.
రహస్యచేతఘట్టలో టాల్ స్టాయి వంశమువా యన్నత స్థాన
మాక్రమించిరి. టాల్ స్టాయికి 3 వ ఏడునందే మాతృవియోగము
తలదీసింపెను. 9 వ ఏడున తల్లి మరణించెను. పిమ్మట టాల్
స్టాయియు నాతని యన్న లిద్దరును చెల్లెలును మేనల్లిల పోష
ణలో నుండిరి. తనను భావియొన్నత్యమున కా మేనల్లిత
కారకుని టాల్ స్టాయి తన స్వీయచరిత్రయందు వ్రాసెను.

స్వభావసిద్ధముగ టాల్ స్టాయి మాత్మీయధి దయాంశకరణ
బును కలవాడు. ప్రపంచమున గల యన్యాయము బలిష్ఠుల యధి
కారవర్జ్యములు ప్రపంచముయొక్క యస్థిరత్వము మున్నగు
విషయములను గురించి యాత డెప్పుడును యోచించుచుండెడి
వాడు. అతని మాపలికములు లంత యందముగ నుండక పోవు
టచే మన్మథురూపు నొందుటకై ప్రయత్నించి, కృషి నిష్కల
మయ్యె నని యేడ్చెడి వాడు. అతడు వార్ధకమున కిరీరాశ్రిత్య
మును గురించి చేసిన బోధల కన్నిటికిని రత్నమియ్యై వైఫల్య
మే ముఖ్యకారణమనియు; టాల్ స్టాయి యందగాడై జన్మిం
చినచో మనుష్యభిమానము యగు తత్వజ్ఞుడు ప్రపంచమునకు
లభింపకపోయెడివా డని యు నాతని జీవితము వ్రాసిన వా
రభిప్రాయ మిచ్చుచున్నాడు. ఘమాడు పదునాల్గవంశతరముల
స్థాయముననే నాత డేకాంతముగనుండి “మనుష్యజన్మయొక్క
యందే మేమి? మరణించిన పిమ్మట మనుజు డేమగును? ఆత్మ
యన నేమి? ఆత్మకు పరమాత్మకు గల సంబంధ మేమి? ఆత్మ
నశించునా, నశింపదా? మాపటికో, తపటికో, చావన్న
మనుష్యుడేల సర్వసృష్టముల ననుభవించరాడు? ముందెన్నచో

సృష్టి మనుభవించవచ్చును గదా యను ప్రశ్నతో, మనుజు
డిహసృష్టముల నేల పరిత్యజింపవలెను? ప్రపంచమున మనుజు
నకును మనుజునకును వ్యత్యాస మెందుల కుండవలెను” అను
మున్నగు సంతముల గురించి తనలోతాను యోచించి, తర్కించి
తనకు తాను జవాబుచెప్పుకొని, క్రొత్త సంకతుల కనిపెట్టితనని
తనలో తానుకొనుచుండెడివాడు. బాల్యమునుండియు నాతని
యందుండి, క్రమక్రమముగ నభివృద్ధిచెంది యాతని యాన్నత్య
మునకు మూలకారణమైన మహాగుణ మెద్దియన—యాతని ప్రభ
త్వము నెప్పుటి కపుడు విమర్శించుకొనుట. ఈ గుణరాజు
మాతని జీవయాత్రలో ప్రతిక్షణమున నున్నట్లైని గ్రంథముల
గల ప్రతివాక్యమునందును గోచరమగుచున్నది. బాల్యమున
నొకడినమున టాల్ స్టాయి “చీమల బృంద మను” పేరట నొక
సంఘమును స్థాపించెను. ప్రపంచమున గల మానవజాతిలో
సమభ్రాతృత్వ మేర్పాటు చేయుట యే యా సంఘ పు
టాదర్శము. చీమలబృందసంఘనిర్మాణ సమయమున కంఘ
స్థాపనాచిహ్నముగ నొక పచ్చని కొమ్మకు వా రొక తావున
పోలిపెట్టిరి. డెబ్బదిసంవత్సరములు దాటిన పిమ్మట మరణ
సమయమున, తనకు కళేబరము నా కొమ్మయున్న తావున
సమాధిచేయవలసినదిగా మానవ సమభ్రాతృత్వమునకు జీవము
ధారవోసిన టాల్ స్టాయి వాక్రూచెను. ఏ మహాకార్య నిర్వృత్త
నమునకు తనకు సర్వస్వము నిడి, కడు నిడువలంబడి, వృషదండన
మునకు గురియయ్యెనో యట్టి మహాత్మాస్వామిగారు నాతని
యందు బాల్యమున సహితము గన్పించుచుండుట లేనా?

విద్యాభ్యాసము

“విద్యాశాలలు బాహ్యుపార్జిత సానబెట్టి, కాంతి
నిచ్చు యంత్రశాలలు మాత్రమే యున్నవి. రత్నముల కాంతి
నని హెచ్చు చేయుటకు బదులు, రత్నములనే భస్మంబు
చేయును”

కాలాపట్టణవిశ్వవిద్యాలయ కళాశాలయందు టాల్ స్టాయి
విద్య నేర్వ ప్రారంభించెను. అటుల జేయుట తత్కాలసంఘ
మర్యాద ననుసరించెను గాని, విద్య వర్ధనీంప నుద్దేశించిగాదు.
అందుచే నాతడు పాఠముల పఠింప చరకుడు. ప్రపంచమున
కంతకు మేటియగు బలవంతుడు కావలెనని సదా కనరకు
చేయుచుండును. పిలుచిక్కినపు డెల్ల సర్వముయెదుట నిలుచుని
తనకు కురూపమును చూచి దుఃఖించుచుండెడివాడు. ఈ
విధముగ నాతడు కాలగుంఠయు వృథా బుచ్చి తుదకు 1847
సంవత్సరమున విశ్వవిద్యాలయమున వదలి వెట్టెను. కాక విశ్వ
విద్యాలయమునం దీతడు చేర్చుకొనిన దినుసుం లైసెను లేదు.
సరికదా, వైగా నాతనికి విద్యాలయములపై విరక్తికూడలుటైనను.
అయిన నతడు వృద్ధక కాలమున పుచ్చిన వాడు కాదు.
తన ప్రసర్దనముచు తాను పరిశీలించుకొనుచునే యుండెను.
వృద్ధుడైత తన వెన్ను నంటియున్నదని విషయమూత డెన్న
డును మరుసఁదము. ధర్మమార్గము ననుష్ఠింప హృదయపూర్వక
ముగ ప్రయత్నించుచుండెడివాడు. పల్లెటందుగల పోలీసును
మలయమారుత ప్రసరణముచే గలిగిన ఆలలను మహీమహాశ్రే
ణులను, పసిడివర్ణముగల వరివంటలను, కిరణ విహీనమైన భవళ
లింబునును, రజితపూతము లగు తరు భగంబుల నవలోకించి,
వాటియందు విశ్వదేవతాదర్శనము జేసి యద్వైత వాక్యనహ
స్యము గ్రహించెడివాడు. పోలముల దున్నుకొని బ్రతుకు
కావులు కూడ - తన్ను బోలి న కష్టసృష్టములకు గోనైన
మనుష్యుడేయని యాతడు సంపూర్ణముగ గ్రహించెను. నిరా
ధారులై శోధ్యాధాపిడినై యున్న వీధికాపుల చూచినపు
డెల్ల సరహాత్య చేసిన మహాపాతకుని వలె తత్తరహాలుతో
వారి యెదుట నుండి పోవోయెడి వాడు. తన స్వంత కవుతము
క్రింద 700 ల లైతులు పనిచేయుచుండిరి. వారి జేమాభి
వృద్ధులకై ప్రయత్నించుటయే తనకు జన్మోద్దేశమని నిశ్చయించు
కొనెను. (టాల్ స్టాయి కేపురు 19 సం॥ రముల వయస్సున చదు
నరులు గ్రహింపవలెను.) శోధ్యాధాసంఘభితు లగు యాపేద

తైతల శ్రేయోభివృద్ధిలకు తాను కృషి నేయనిచో తాను భగవంతుని జవాబుదారి యగునని యాదరి యంతరార్థంబుగా తానెకి తోధించెను. ఈ పదము పవిత్రమైన దనిని నెఱవేర్చుటకు పట్టదే తులు నలయునా?

ప్రథమ ప్రయత్నములు

టాల్టాయియు కాపులు నొకరి నొకరు గ్రహించుకొన లేక పోవుటకు యాతని ప్రథమ ప్రయత్నము లన్నియు నిష్ఫలములయ్యెను. కాపులారని మాటల నమ్మలేదు. వారలు చిర కాలాగతముగా దాస్యకృత్తి నలవడి అజ్ఞానాంధకార నినున్నులు. అందుచే టాల్టాయి వారి నిల్లలకు విద్యుదగతి, లోకపరిస్థితుల నేర్పు నెంత ప్రయత్నించినను లాభము లేకపోయెను. టాల్టాయి ఈ వ్యాకులముచే రయింబవట్ల యువపులు బడి సవ్యాసినలే దియగతు. గంటలకొని తన జన్మోద్దేశమును నిరూపించుకొన ప్రయత్నముల నలుపుచుండెడి వాడు. గాంధీ మహాత్ములకు మన విద్యానంతర ప్రవర్తనము వ్యాకులత గలుగజేయకుండట యా మహనీయుని ప్రత్యేక మహాద్దాష్ట్యమును వెల్లడిచేయును గదా!

1848 సంవత్సరము పిమ్మట

ఈ కాలము టాల్టాయి జీవితములో కడుకళంక మైనది. తన స్వీయచరిత్రమునందు తాను చేసిన మహాపాతకముల నీ దిగువ విధముగా నొప్పుకొనెను. "నేను పశువునై సంచరించి టి. నేను, ఆ కాలమున, చర్మినర్తన మనలించినచో, చచ్చు జూచి యందరును నవ్విరి. దుష్ప్రవర్తన ననలించి తిని నన్ను జూచి యందరును మెచ్చుకొనిరి. అప్పుడు సంఘ సిద్ధిగరలటండెడిది. ఆ రోజుల నే నిపుడు దలచుకొన్నచో నా యొడలు కంపమొందుచున్నవి. మల్లయుద్ధముననే ననేకుల జంపితి. బాదమాడితి. కష్టాల్లితమగు కాపుల సాత్తు నవహరించి హింసించితిని. అన్యతము లాడితిని. నోపిల్లచేయించితిని. జాతర్యమునకు పాద్యుడను. నేను చేయని దుష్కృత్యము ప్రపంచమునం దెందైన గలదా? నీటి నన్నిటి నెరిగి, దుర్మార్గులును నాసహాధ్యాయులు నుని జమించారులు నన్ను మెచ్చుకొని యుండెడివారు" ఈ కాలమున, తనతోడి జమించారు కుటుంబములన్నియు నెటుల పుచ్చిపోయినదియు టాల్టాయి గ్రహించెను. ఇకముందెన్నడు నీత డీ సాపపు కుంటుండు బడలేదు. 1851 సంవత్సరమున క కేసనుపర్వతములయొద్ద యుద్ధము జరుగుచుండ నచటికి పోలిపోయి ద్రోహముగా చేసెను. ఆ కళేసను పర్వతప్రాంతముల గల వనముల ప్రస్తుత రోయపడతుల సహజసౌందర్య సుకీర్తల నార దవలొ కించెను. సుగంధలేలముల శిశుజములకు రాచి, ముఖములకు రంగుల బూసి, ముంగురుల ద్రిప్పి, విషపు నవ్వుల నవ్వును శ్రేగంటిచాపుల మీటుచు విరహగామము లేయు నట్లుగ్రీలును, సరళమై శోభ్యులారమై, భుజమై, నిర్దుష్టమై దైవచిహ్నము గల వన కన్యకాబృందముతో పోల్చివచ్చెను. అంజరచుందిరములై హిమ పుకుటముల ధరించిన పర్వత కిశరములను, జలజల నివాదముతో చచ్చు నడకల బారు వెలయేగ్గను, విశ్వబుగు యరణ్యమున వెచ్చులేగిన మహిమభావరముల ముద్దాడు చంద్ర కాంతిని జూచి విశ్వముతో దైవ్యవైభావ్యుండును, టాల్టాయి కింకను తన జన్మోద్దేశమును, మనోరథ నిరూపణమును, ఆ మనోరథ సిద్ధికి తగు పద్ధతులును స్థిరముగా లేదు.

టాల్టాయియొక్క యాస్పత్యమునకు కారణ మారని స్వీయ విమర్శముని తెల్పియుంటిని. ఇదిగాక మరియొక కారణ ముగలదు. ఆతను వివిధ ప్రదేశముల కలుతరగతులగు ప్రజలతో సంచరించుటచే నతడు మనుష్యవ్యభాసమును విపులముగ నేర్చెను. 1853 సంవత్సరమున "కేసను" ప్రాంతములు వదిలి "నది ప్రభూ" యను కొటపురిచేరెను. అప్పుడగట క్రిమియను యుద్ధ చరిత్రనంతట జరుగుచుండెను. ఈ యుద్ధమారని జీవితములో గొప్ప మార్పును గలుగజేసెను. ఇందు 22000 సైంకులు చాతురైరి. ప్రజానాశమునకు టాల్టాయి దుఃఖించెను గాని, దేశ రక్షణమునకై నాతులైనవారి మార్గదేశాభిమానమును, స్వాధికార్యమును, మృత్యుదేవతకు నెనునది దైవ్యమును మెచ్చుకొనెను. టాల్టాయి యింతవరకు "మనుష్యుడేమియో" కాని యాయుధానంతర మారనికే ప్రజలనై యనరాక ముగ్ధులించెను.

"నెల్లప్పుడూ" నుండి టాల్టాయి సెంటుపీటరుపట్టణ మునకుపోయెను. అతని కప్పుడు 26 సంవత్సరములయన్ను ఈ సమయమున నాకే గ్రంథములద్రాసి గ్రంథకర్తలలో వన్నె కెక్కెను, కాని యాకీర్తి యాతని సంస్మృతిపరునలేదు. రాజనగరమున గల భాగములారనికి విరక్తి పుట్టించెను. అందుచే నాతడు విరోపాఖండపర్యటనము చేసి సాధ్యాత్మకత్వస్థును దీర్చుకొన ప్రయత్నించెను. ప్రాణము బోధితి భారీ స్థితిబరులెందు

దేశములుగల పుణ్యక్షేత్రములను, ముఖ్యపట్టణములను విశ్వ విద్యాలయములను గుండ్రించెను. ఎచ్చట జూచినను యాదర్శమునకును యనుష్ఠానమునకును పరస్పరవైరముండుట నాతడు గాంచెను. ఒక ప్రక్క తనదేవులు మరియొకతావున గర్భవర్తియులు దేవాలయములో మతోద్ధానకులు నీతులు భోధించెదరు. యనుష్ఠానమున నీకులు గోతులు పాలు చెనెదరు. ప్యారిను పట్టణమున నొకని యరితీయుట నాతడుకన్నులార జూచెను. యరితీ యుటకు చేయబడు ప్రయత్నములు కంతము లేగునపుడుగలగు నటనభర్మని, ప్రాణముపోవునపుడు శరీరము గిలగిలకొట్టుకొనుట నూతని హృదయము గరగించెను. భర్మకాస్త్రము లభ్యర్థభూయిష్టములని గ్రహించెను. ఉరవీయుట యతి నీచమైన దండనమనియు, నభర్మమైనదనియు నాతడు సిద్ధాంతి కరించెను. 1860 సంవత్సరములో నాతని యన్న యగు నికోలను తుయకోగ్ పీడితుడగుటచే టాల్టాయి రుహ్యత్సమరలెను. నికోలను మరణించెను. పిమ్మట టాల్టాయి ఇంగ్లాండు, ఫ్రాంసు, జర్మనీలకుపోయి "ప్రాచంభవిద్యా" విషయము పరిశీలనజేసి, తన గ్రామమున కాపుల యువయోగార్థమై యొకపాఠశాలను స్థాపించెను. ఆ కాలమున రుహ్యదేశమున కాపుల యువయోగార్థము పాఠశాలస్థాపించుట గొప్ప సంగతి. ఎందుకన-కాపులు బానిసలవలె పశువులవలె పరిగణింపబడెడివారు. సాంఘిక దౌర్జన్యములకు మేరలేదు. ఈ కాపులు భూస్వామి స్వాధీనమునందుండ, భూమితో గూడా క్రయములకు లోనైయుండెరి. భూస్వామియే యీ కాపుల తండ్రుల తీర్చిది న్యాయాధిపతి. అతనికి ముక్కొగపు క్షీ విధించుటకు హడా నధికారము గలదు. టాల్టాయి సాహసించి మారత విద్యావిధానముల నలవించి వారికి విద్య గరప ప్రయత్నింపగా నిరంతరకాధికార లగు రుహ్య యధికారవర్గమువారు యభ్యంతరము చేసి, యాతనిచే స్థాపింపబడిన పాఠశాలల నణగ దొక్కిరి.

వివాహము కుంటుంబము

టాల్టాయి 1862 సంవత్సరములో సాఫియాచిరెన్ యను కన్యకను వివాహమాడెను. వివాహ కాలమున వయనకు రికి, నెండ్లికుమార్తె 18 సంవత్సరముల వయస్సు కుంటుంబమునములలో యెట్టియిబ్బందులు లేక సౌఖ్య మనుభవించెను. టాల్టాయి తనను జమించారీవ్యవహారములలో స్వయముగ జయప్రదముగ నెఱవేర్చుచుండెను. అతనిచే వ్రాయబడిన గ్రంథముల కన్నిటికిని సాఫియా విసుగు లేక చిత్తులను నకళ్ళను వ్రాసెడిది. ఈ సాఫియా కోట్టు కొనయోదవలెనున్న మనకథానాయకున కిప్పడించుక విక్రం వికరినదని తోచును. టాల్టాయికి 18 రు పిల్లలు పుట్టిరి. ముగ్గురు మరణించిరి. 1862 - 1875 సంవత్సరములో నాతడు సంసార సౌఖ్య మనుభవించెను. ఈసమయమున నాతడు వెక్కుగ్రంథముల రచించెను. కాని యాధ్యాత్మిక విషయము లాతనిదృష్టి పథమున ప్రాముఖ్యము వహించియే యుండెను.

టాల్టాయి కిప్పుడు 50 సంవత్సరముల వయస్సు. గ్రంథకర్త యని యధిర్భియ మగు పేరొందించెను. గొప్ప జమించారీ గలదు. సుగుణరాజును భార్యయు, అనందదాయకమగు కుంటుంబమును గలవు. ఏమి తక్కువ? సామాన్యుల కింత కన్న మిన్నయైన యభివృద్ధిగాని, స్వర్గముగాని గలవా? టాల్టాయిని మూల మిని యన్నియు కంత్వ పైపరుపజాలకున్నది. వయస్సు ముగ దాటినది. మృత్యు దేవత తన వెన్నునంటి యున్నసంతతి నాతడు మరచలేదు. "మృత్యువనదేమి? జన్మయొక్క యుద్దేశమేమి? మనుజుడేల జీవించవలెను" యను ప్రశ్నల కారకు ప్రత్యుత్తరము తెచ్చుకొన లేకపోయెను. జన్మోద్దేశమును గ్రహించుటకై పదార్థ, రసాయన, భౌతిక శాస్త్రముల పరించెను - వేదాంతగ్రంథములు, తర్కశాస్త్రములు. పాలామను, ప్లేటో, శార్డుడు మొదలగు మహనీయులచే వ్రాయబడిన గ్రంథములు నాతడు పరిశీలించెను. కాని యాతని మనమునకు ఇదివరకే నీయలేకపోయెను. దారియు, తెన్నును నాతనికి కన్పించలేదు. ఈ గ్రంథము లన్నియు మృత్యువు వరమోత్పన్నమైనదనియు, వాంఛనార్థమైనదనియు బోధించును. గాని టాల్టాయి అడిగిడి చావననేమి? యను ప్రశ్నకు జవాబు తెప్పజాలగలదెను. మనోదేవన మోచ్చుచుండెను. గ్రంథభాగవలకుంచి యితరజను తెలులజీవించుచుండినో యనియు, వారెట్టి ప్రశ్నలను సమర్థించిరా యనియు కనుగొనటాల్టాయి ప్రయత్నించెను. పాపాత్ములగు జమించారులకంటె పాలముల దినమంతయు పాటుబడు కాపులకుగల "మూఢభక్తి" యాతని సందేహమును నిరర్తింపగలిగెను. వారికి ప్రాణల్యాపము చేసుకొనవలెనను యూహయే యుండదు. ఎన్ని కష్టములునచ్చినను భగవంతునివై భారమువైచి జీవయాత్రను

గడుపుచుండురు. టాల్టాయికి యాత్మకాత్య చేసుకొనుటకు చొరవలేదు. జీవించవలెనను యాశగలదు. అందుచే తన్ను సంతోహించుకొనుండి వాటిందు నావ యాకాపులయందుగల "దృఢ విశ్వాస" మని నమ్మెను వారి దృఢవిశ్వాసమునకు కారణ మెద్ది? వారియొక్క నుతము వారి నుతమేమి? క్రైస్తవములేము. అందుచే నాతడు క్రైస్తవమత మవలంబించెను. కాని యపుడు క్రైస్తవ దేవాలయములలో ననుష్ఠింపబడుచున్న నుతము గరియొడికాదని గ్రహించి దానిని చిలికి నవనీతము చేయప్రయత్నించెను. క్రైస్తవమతముయొక్క మూలసిద్ధాంతము ప్రేమ ఉట్టి సిద్ధాంతమువై నాథావపడియున్న మతము నవలంబించిన రుహ్య దేశపు కాపుల తనను శాదర్శముగ నుంచుకొనెను. దినమంత కాయకష్టపడుట- ఆహారరాహిత్యము- నిష్కాపట్టము- పరస్పరప్రేమ అట్టివారితో సాంగత్యము తనకు జన్మసాఫల్యములని తలచి 1879 సంవత్సరమునుండియు నీ మహనీయుడు తనను జీవనమును వారి శ్రేయోభివృద్ధిలకు వినియోగపర్చెను.

చాణక్యసూత్రము

III

దుర్జనులతో సాంగత్యమును చేయరాదు. కై వెక్కిరిన వానిచేత పాలున్నను అవమానము నే తెచ్చును. కార్యసంకటములు కలిగినప్పుడు కర్తవ్యమును నిర్ణయింపజాలినదియే బుద్ధియు నలబడును. మితభోజనమే స్వాస్థ్యము. పథ్యకస్తుచేయెనను అని నజలలో భుజించిన అపథ్యకస్తువు జీర్ణగురుజుటను తినరాదు. భుజించినది చక్కగా జీర్ణమగువాని నెట్టి రోగమును జేరజాలదు. జీర్ణశరీరమును వర్ధమానమగు వ్యాధిని ఉపేక్షింపరాదు. అజీర్ణమునందు భుజించుట యే దుఃఖము. హరించేయుమిషయమున వ్యాధి శత్రువునుగూడ మించినదై యుండును. దానమును నిధానమును తన ననుగమించుము. అతి తృప్తిపడదగు వాని పట్ల సంధానము నులభసాధ్యము. ఆశ మతి వైభవమును హిమమృతము. వెక్కుకార్యము లేక కాలమును నుపస్థితము లైనప్పుడు-సహాధులముగలదియై ఉత్తరకాలమునధలము నిచ్చునదియైయుండున దేదో వాని నోనర్పవలయును. అవస్థన్న మగు కార్యమును క్షయముగా తానే పరిక్షింపవలయును. మూర్ఖులలో సాహసము నియతమై యుండును. కాన నట్టివారితో వివదింపరాదు. మూర్ఖులయెదుట మూర్ఖువలెనే మాటాడవలయును. ఇనుపపస్త్రువుల నినుపపస్త్రువులతోనే విరుగ గొట్టవలయునుగదా. భీమంతుడు కానివానికి స్నేహితుడే లేదు. [215-233]

ధర్మము మూలమున లోకము నిలుచుచున్నది. శ్రేతకు వైతము ధర్మాధర్మములే అనుగతము లగుచున్నవి. ధర్మమునకు దయయే జన్మస్థానము. సత్యము ను దానమును ధర్మమునైననే ఆధారపడియున్నవి. ధర్మముద్యారా లోకవిజయము గాంచగల్గును. మృత్యువువైతము ధర్మస్థాని రక్షించుచున్నది. ధర్మ విరుద్ధముగ పాపమెచ్చుచున్నట్లు ప్రసరించునో అచ్చటనెల్ల విమృశముగా ధర్మావమానము పొసంగును. ఉపసీతనివాతముల స్వభావములు కార్యమునుపట్టి పోవుచుండు. అధర్మబుద్ధి ఆత్మపినాకమును నూచించును. ఏ కు న వా ది కి రహస్యమేయుండదు. పరహాస్యమును వివరాదు. స్వజనును నుల్లంఘింపరాదు. దుష్టులారేని తన తల్లి యైనను పరిత్యాజ్యుడే. విషదిగ్ధమైనచో స్వహస్తముని ఛేదించవలయుదురా? పరుడైనను హితము నొనర్చువాడైనచో చుట్టమే. గుణము నీయగల యాహధ మగునని చంకలొ పెట్టుకొన్నంతమాత్రాన పరిహరింతుమా? [234-250]

చోరులవిషయమున విశ్వాసమేకాదదు. అప్రతికారుల విషయమున ననాదరమును చూపరాదు. వ్యసనము స్వల్పమైనను బాధింపకుండునా? మృతియే లేనివారివలె ద్రవ్యమును ప్రోవుచేయదగును. ద్రవ్యగంతుడందఱును బహు మతుడే. మహిమగల వైనను- అర్థహీనుడగునేని-లోకము గారవింపదు. దారిద్ర్యము మనుజునకు సజీవితమగు మోణము. విరూపియైనను ధనియైనచో నురూపుడందురు. దాతకాకున్నను ధనికుని అర్థులు త్యజింపకు. ధనికుడు అకులీనుడైనను కులీనుడు డగు దర్శియునకంటె నుత్తముడందురు. అనార్యునకు మానహానిధయముగాని-చేరనముకలవానికి కృత్రి భగంభయముగాని- జీలేదియులకు ఇంద్రియాధిగమలనాధియముగాని- కృతార్థు లగువారికి మరణభయముగాని-గోచరింపదు. అనగా లెక్కనేయ రనుట. నజ్జనుడు ఎవ్వనిధనము వైనను తనదానినలేనే రక్షించును. [251-265]

జంఘాల శాస్త్రీ యిట్లు పవనమిచ్చెను:

నాయనారా! నిన్న రాత్రి కరణముగారి యింటికిఁ బురాణము వినుటకుఁ బోయితిని. 'జుబోర్టులో' దాసు దాయాదులపైఁ దెచ్చిన వ్యాజ్యము తన పక్షము కావలయు నను కోరికతోఁ గరణము గారు కొన్ని మానములనుండి రామాయణ పురాణ కాలక్షేపమును దనయింటికిఁ బోయితిని. వ్యాజ్యము తన పక్షము కావలసిన యెడలఁ దనన వక్షిలను జూచుకొనవలయునుగాని వాల్మీకి నాశ్రయించుట యెదురుట? వ్యాజ్యము నెలిపించునది పూర్వపరమమితియో పురాణగోష్ఠియో? కోర్కె వ్యవహారములలో నిదిలో ప్రాసేజరు కోర్కెను సత్తువ ప్రేమద్రామాదాయమున కక్కడిది? తీర్చిచూచుచు జడ్జియో బాసేపతియో? కడుపులోని పాములను? సాంటావైసు? బంధుగలదు కాని గుర్రయాగ మొనర్చిన జనమే జయఁ దందుల కక్కడకు వచ్చునా? వెట్టికోటకుఁ జేయదగినది నవ్యమా విఘ్నేశ్వరపూజయో? సంపదలలోని మణులు నాపదలలోని యణులుగల ప్రక్కలు ప్రపంచమున రూపాయకుఁ బయనేనదల పడకొందు వైసలనటవచ్చును. ఈ ప్రక్కల గూర్చి మతిమొకసారి విపులముగాఁ జెప్పెదను. ఇప్పుడు పాదింపవలసిన యంశము వేటికటి. కావున దానినిగూర్చియే చెప్పెదను.

కరణముగారి యింటిలోని పోరాణికుడు కొంత వ్యర్థము చేసి కాని కేవలము శుభకార్యము కాని పండ్లకాస్త్రీ పద్య పతన భారణిమిత్రము పరమానవ్యామగా నుండెను. ఈతడు చాలాగాలముగా నాటకములలో వేషములు వేసినాడు. నాకి సానిగారి నాటకపుకంపెసిలోని యన్ని నాటకములలోఁగూడఁ బ్రధానపాత్రమితియే. నవకాసుగృహ నారాయణోద సంభవ యగు నూర్వసి నుట్టుట లోనించి యూటాడించి యువ్వెత్తుగ వెగమిటిని విటచక్రవర్తి యాతడే - రత్నాంగిక బురుడై శయ్యాగృహమందు నిలుపుట ద్వముల నడుమఁ బ్రవాళ దోలికల నడుమ, బట్టుదోమతెరల నడుమ ఫలాహారపు బల్లెరముల నడుమఁ బ్రసవతోరణముల నడుమ, భర్త పాంచాలికా హస్తగతాంబుచల చామర స్తోమములనడుమఁ బద్మరాగ దీపికాగణములనడుమఁ బన్నిరతుపరంపరల నడుమను జత్రాంగిలో, మైసూరి పంజారి పడవివ్యాసపు గవనికలో, వట్టు విడుపుల తోకాయంపుల పరిపాకములలో గొట్టి పాట్లలు కోర మాపు తలవంపు ఫమ్మాయింపుల సొంపులతో, నవ్యాపనవ్య సమావేశ సంక్రమణ సంవలన లాఘవ సంపత్తితో, నడుకుల దంపు లాంటికారి భరతములు-కారువాటికలు-కుప్పనూర్ములు గుడుగుడు-గుంచములు చెడుగుడులు - చరణములందు నవాలు జవాలుల సంపుటిగల పాటలతో, భరవార ప్రియరాగమును గంచరగాడిద వాలకమొనర్చి - ఖండబాతి త్రిపుటను గానర కూసరచేసి - సభపారియెడుట పరమముగాఁ బ్రదర్శించి ప్రభాతి నొందిన యాతడే పండ్లకాస్త్రీ. నటక ప్రపంచమున నింత వాడులేడు వహవా! అందులో నాకిసానిగారే నాటకమున నాతని నాయకయైనప్పుడు కన్నుల నైటంత మనక తప్పదు. అదిగింపు లా మెల్లబడుటలు, అముద్దు లా మురిమెములు ఆచవి గునగున బాచేచాటు రొనకొనలు, ఆదొంగ గిలిగింత లా దొంగన్న రయిగిలింతలు—ఆహాహా! కృంగారన మట్టెయంతురించి నట్లు-అట్టె విజృంభించినట్లు - అట్టె తీగ ప్రాకినట్లు - అట్టె పుష్పించినట్లు - అట్టె దాని పరిమళ మాకాశమంతయు వ్యాపించి నట్లు-ద్రవ్యల కన్నులు స్తంభించినట్లు. గుండెలు చెదరునట్లు-మనసు నీచగునట్లు-ఆహాహా! వారి యభినయ చాతుర్యము, సుభభ సౌష్ఠ్యము నభిల ర సౌష్ఠ్యము న చాక చ క్యము, నమానుషిక చర్యయంతయుఁ జూచి తీరవలసినదే.

(అతనికిఁ బండ్లకాస్త్రీని పేరుగలుగుటకు పోతువేయి యని సభలోఁ గేటలు) నాయనారా! దానికొక్క చిన్ని యితిహాసమున్నది. ఒకసారి నలవర్తివాటకములో నతఁడు నివధ రాశేంద్రుని సౌత్రిమును ధరించెను. చెప్పవలసినదేమున్నది. నాకిసాని దయయంతవేషము వైచిసి. వేషక తప్పనా? అట్టి కన్నీడేము వారికి నహజనైపోయినది. శనివార ప్రాతఃకాలమునకు-దుర్బలహారమునకు-బట్టకట్టుకొయ్యకు-బాడికి, మప్పుచేపకు నాసాపుట గోమదహన సమర్థమగు దుర్బాసనకు-యాచకునకు దైవ్యమునకు నెట్టివివాధానసంబంధమా-పండ్లకాస్త్రీలకు నాకిసాని కట్టి యభిదాధ్యనసాయమయింద తెలుగుదురు. గాడి

తెరు జోలిగొట్టెట్టిదో, గుక్కకుఁగొట్టెట్టిదో-ములఁచెప్పునకు గొంగళిపురకాట్టిదో-బండ్లకాస్త్రీకి నాకిసాని యంతకంటె నహజనము తెక్కున. ఇట్టిదొంగి సాంవత్సరకోర్కెవములకుఁ బ్రదర్శింపబడిన నలవాటకములలో, మనకాస్త్రీ నలవర్తివర్తియై, ముఖ్యపాత్ర పోషించుకొనవలసిన వ్యాజ్యవ్యక్తి ప్రాధాన్యపాతి మతో—నీసవ్యములో జెప్పినట్టి నెట్టపాదముల ముద్దులు నాలుగు-నెత్తుగీతల చిన్నముద్దులు నాలుగు-వెదసి తోమిడిముద్దులను, బాదసాన్నిధ్యమున శయనించిన దయయంత వేషభాగిని యగు నాకిసానిదాడవై జంకకుండ, లింకము తగ్గుచున్నప్పుడు నూతును మీటుకుండ, వెట్టిచప్పుడు కాకుండఁ దెల్పుకొనవలెనని సప్రజ్ఞకొక్క చిన్నతిరకాసు దైవవశమున సంభవించెను. నాకిసాని ముద్దులజలకు నంతయు బాగుగానే జరిగినది. ఎదురెత్తి గాని-వెనుకపాటుగాని-యదలింపు గాని-విదలింపుగాని యేమియు లేకుండఁ జల్లగ పోయ్యును సాపుగ వెదలిపోయినది. అ నాల్గవ ముద్దుచే-అక్కడనే కొంతమెలి-కొంత తిరుగుడు సంభవించెను. అముద్దు నెట్ట పాదములలోని కడపటిముద్దులకు నేమిమిక్కిలి లింకముగా నామద్దు నెట్టుకొనఁదలచి, యావలసహరాగా గా రామె బుగ్గుల గట్టికానికొక్క ముద్దుకొనసెంచుచు, లింకనేమా పాడుచుండగా, ఆమెకట్టుకు పండ్లపరస చటక్కునఁ బట్టు తప్పిపోవుటచే, లటుక్కున నూడి యాతని నోటిలోఁ బడెను. బుగ్గులనొక్క నప్పుడట్టి ప్రమాదము కలుగునేమా యనుభవితేదే నాకిసాని నా నాకిసాని, పలుమలు దమగట్టుగా, నుమాహ-ఉమాహ్యాని, మగనిని మహానిద్రావధలో నుండియు మందలించుచునే యున్నది. మగఁడొడలు తెలియదగిన స్థితిలో నున్నాడా? ఫీరంగి ప్రేల్చిన నైన వివదగిన స్థితిలో నున్నాడా? లేదా? లేక యేమి? ఒడలు చీల్చిననైన స్వస్థి రాదగిన స్థితిలో నున్నాడా? విస్మయించుకొని తనయందే కరుణవచ్చు కోమాలో నున్నాడు. భీమరాజనందన నోటిలో నున్న నెట్టుకు పండ్లపరస తననోటఁ బడెని యాతఁ డెఱుగునా? అనికొన్ని తిగాంచి యాతని నప్పటినుండియుఁ బండ్లకాస్త్రీ యని పిలువరు. ఆ పండ్లకాస్త్రీయే కరణముగా రింటిలోని పోరాణికుడు. ఇతఁడు నాటక రాగ భారణిలో రామాయణమును చదివెను. అది ప్రత్యక్ష శయ్యకాదు-బాహుళ్యయ్యకాదు-పాంచాలశయ్య-ఇదియొక శయ్య-పనికిమాలిన శయ్య-బండశయ్య - పాంచాలశయ్య-మర్దచుక్కను తాగకపోవాసములను గ్రమముగ నెక్కులుగా? దిగుటయో? నడుమను 'బాగా' చేసికొని పలికిన బాణకాట్టి తిరిగి తిరిగి దాని యెద్దకుఁజేరుట? ఏమైననుచా? కుండలు నీసలు పడి ఫీరపడిన నుతియైన నొక్కటి యెద్దకుఁజేరుట? నుగ్రాద్దూడిపడు నైఫాయలో నొక్కటే చావులో-నొక్కటే నలివేగూసినట్లు-పికాచములచే గుక్కలు మోరలెత్తి యెద్దకుఁజేరుట? యొక స్వరపు గట్టపడి యేమిపుతక్క మతోమోసేను అని క్కమానిన భారణిలోడనే యాతఁడెట్లు రామాయణమును చదివెను. అది కుంభకర్ణనిరోధోపన నుట్టును.

శ్రీ: భారణి నుదంగాళ్ళ సర్వప్రాణైరవాదయన్.
నినప్పు గ్వాగ్యకాతాశి సుహృత్కటంకరైః
ముద్గర్జ మృగలైత్యైః, సర్వప్రాణ సముద్భవైః
నేతశ్చేదనమహాతాంకా కమభిభూరితాః
చపర్యవనానర్యా సోపి నైవప్రబుధ్యతే
తతస్సహస్రంభేదామ్ యుగపశ్యమహస్వతే.

* * * * *
కేశాశ్శేషలుపుః కర్ణావశ్శేషదశ్చిహ్.
ఉదకుంభకతాస్యశ్శే సమసించంకరర్థయోః
చకుంభకర్ణః పస్పందే మహానిద్రావశం గతః.
అశ్శేషలవన ప్రస్య కూటముద్గరపాణయః
యూర్జ్విమనీగాత్రేమ పాతయన్ కూటముద్గరనాభిః
కష్టాంధుః పద్మాభిశ్శశీమ్నీ భిశ్శసర్వతః
వధ్యమానో మహాకాయో నప్రాబుధ్యతేచాక్షిణః.
వానకానామ్ సహస్రంభ కరీశస్యప్రధావిదయః.

* * * * *
రామాయణకవిత్యై మంత సుందరమైన కవిత్యై మంతముందు స్పష్టిలోఁ గలుగవలయునేమా? రాసివకంతిమును జని వివను రామాయణ కవితార్కతే చెదదు. ఊను బుప్పలో విగుగును. తేనె నీటితో నిరుగును. శరీరములను నూనెతో నిరుగును. మనసు తిట్టుతో మరుగును. వట్టివెలితి యపవ్యవృత్తుల బనికావాలి-తిట్టుమాలి-కప్పిమాలి-కంపపుల గంతమున్ననైన పద వాగ్విధి వివిధా పాంచాల్యము విరుగుదు తనగుదు చెరుగుదు.
నిద్రాపానము వాడు కుక్క-మొలకును విడి యెరుగుచున్నప్పుడే విసుగు చెందునో యా పురాణసభలోఁ గూడమును మొక్క-డీ స్థితికములను విని యంతి వెగలుచుండెను.

యనియునునెను. ఆతఁడాంక్షయ విద్యాభివృద్ధి కలవాడు-నవనాగరతా సంపత్తి మైన లోపలగూడఁగలవాడు. పురాణము పూర్తియైన పిమ్మట నాతఁడు నావెంటనే మా యింటిదాని వచ్చుచు గారిలో నిట్లనియెను: "వాల్మీకి వట్టి పూలు వలె నున్నాడు. కుంభకర్ణుని నిద్రనుండితేవు భాగమున నెంత య స్వాభావికముగ వ్రాసినాడో-నీచీ! నాకుఁ బరమాంభాముగ నున్నది. కింగిగుండతోఁ గొట్టెను నిద్రలేచి వాఁ డెవఁడైన నుండునా? అందుకు 'నయ్య' బుప్పకొనను. 'నేనయ' బుప్పకొనను. నేను యేరుగులనేఁ క్రొక్కించితి - నానెప్ప-మినింగెట్టు-ప్రిసాద్ధున-కచ్చి" అతఁడీ మాటలూడక నేను గొంత యదవిపది "నాయనా! నీ వెప్పుడైన నివసాను రామా యణమును వింటివా" యని యడిగితిని. "లేదు ఈ దినమే మొదటిసారి. ఇది యేకడ పటి సారాయనికావ నానమ్మక"మని యాతఁడు ప్రస్ఫుర్త మిచ్చెను. "నాయనా! నీకు ముప్పదియేండ్లు దాటియుండును గాబోలు. అర్ధవర్షమునెట్టి శ్రీరామచంద్ర పాదస్పృశముచే బలిత్ర మైర యా నేలను ప్రోక్తుము, శ్రీ గారు నేనను గ్రోతులను గొండ్రుముచ్చలను జూచుచు, పీఠానామాభ్యాన్న మయను భిక్షు క ప్రాప్త్యాణు నజపువిన ను, కిశిభిక్షొక్క రామభజనమందిరము ను గాంచుచు, నింతకాలము రామాయణము వివకుండ నున్న నీవే యీ ప్రకృతిలోనుండగా గుంభకర్ణుడే యుండరాదు? కుంభకర్ణుని నిద్ర నీ నిద్రకంటె నెక్కువదా" యని నేను యథా లాభముగాఁ బ్రత్యుత్తర మిచ్చితిని. అందుపై నాతఁడు గుండ్ర ప్రకృతిలోఁ గుంభకర్ణునివంటివాడులేడు. వాల్మీకి వ్రాసినబొమ్మ తప్ప. కుంభకర్ణునిక టివాఁడీస్పష్టిలోనుండునెల నేను బండ్లదంగొట్టియకొ దును. వాల్మీకి వట్టిబుద్ధిపీనుడు. 'నేనయ'న బాగుగాఁబడిచేసినవాడుకాదు. అంతవఱకు నేనాంధ్రాకమును 'కన్యిస్స'చేయగలము"యని యేమేమానోటికివచ్చి క్లెలనాతఁడు పడినవాడు. ఓ పరాత్పరుడా! ఓ కరుణాంధీ! తాము మహా దరిద్రులై యుత్తరవర్షములబడి, యొక్క పూలుమైన నింత నివ్వరె గంజిత్రాగియో త్రాగకయో, దైవధ్యాన మొనర్చుకొనుచు కాంతమాత్రులై ప్రపంచపుక్రొత్తులాలలలోఁబడక, లోకోద్ధరకార్యమై, తమ మెరటికత్తుతో గ్రంథములను, లేకోమయాత్రిక పాతెములగునట్లువ్రాసి, వానిని లోకమునవిచ్చి, యెన్ని వేల సంవత్సరముల క్రిందనో పరమపదించిన పవిత్రజీవనలగు మహాకవులకు గూడ, నీకాలపు నిరక్షులకు నీ నిర్భాగ్యులచేతఁబాఠగానిచచ్చు నెద్దన్న నోటియెట్లు ముండకొడుకులచేత నిట్లులా? ఇంత మహాపాపముజూచియెట్లునసించుచుంటివోయి తల్లడి"యని యొక్క తెప్పపూలుకాలము మనస్సులోఁనుగొని-యాదిదేశీయ విద్యాపాం(10) శేషునితో, స్వదేశీయ సహస్రగ్రంథనింపాపాప భూయ్య కాటులంటిని. ప్రకృతి ప్రకృతియని పండిత సాధ్య శీలవ. వృత్త పలుకుచున్నావు. ప్రకృతియన నేమా మెదలు తుడ నీకుఁ దొరుకునా? చెంచు క మొద త తోతు ద యో యో యోగి. ప్రకృతిలో నెంత నెద్ద జంతు వుండవలయునో యెంత జంతువుండఁగూడనో నీ వెఱుగుచునా? నీ యింద్రియములకు గోచరించినది మాత్రమే ప్రకృతి యని నీమనోనుచుంటివా? నీ కింక సహస్రేంద్రియములు భగవంతుఁడీచ్చియుండు నెవల నివ్వకు నీవు ప్రసించిన ప్రకృతి కంటె సమాను గుణాధికమైన పృథివి నీవు ప్రసించుట కేమైన సంజేహమా? ప్రకృతికి నీకన్నే గజము బర్హయకంటెటివా? మూఢా? నీ మనస్సే - విదేశీయవిద్యాభివృద్ధిచే విపరీతమై, వంశర టింకరయై, యెండి మెలికలుబడి చచ్చిన నీమనస్సే-ప్రకృతికిఁ గూపాత్ర మనుకొనుచుంటివా? నానుమాత్రాచిద్దముగ నాను కూన్యముఁగూడ నెన్ని జనము లివనటకు గలిగించినో నీ వెఱుగుచునా? అది యెట్టి ప్రకృతులు గలవో నీకుఁ తెలియునా?

ఇంగ్లాండుదేశమున కుత్తరమున కార్ బ్రిడ్జి అను గ్రామమున్నది. ఆ గ్రామమున పునాబు వందల సంవత్సరమునకు న మీషమున నొక్క యశ్విపంజరము దొరకెడిది. అది మనుష్యుని దని యప్పుటి బుద్ధికాలంబు స్థిరపడినాదు. దానిలోని తొడయె నుకయే యాటకుల పాకుగుండెను. ఆ పరిమాణమునకు దగిన పుట్టెపండ్లు కాలునేరులు మొదలగునది యా యశ్విపంజరమున కుండెను. ఆతరీరపరిమాణముల ననుసరించి యాత్యలంకారాధికారి యానదియొక్క యడుగులపాడుగు వాఁడైయుండునని యప్పుటి కారకకృష్ణజ్ఞులు గడించుకొనిరి. అయ్యా! పీనికేమి చెప్పెదవు? ఇది పాడుపుకథ కాదు. పుస్తకపురాణ. ఇట్టిమహా దుండగా గుంభకర్ణుడేలే లేకుండును? ఎటువచ్చినను గుంభకర్ణునింటి యసాధారణగాఢ నిద్రాస్థితిఁజేటివాఁడైనను ప్రపంచమున మందఁడనిమా? ఏదైన నిదురు గూర్చి పాశ్చాత్యుల వ్రాత కనలు ఆ చివ యెడల నీకు విశ్వాస మేకదా? వాల్మీకి భాగ, లోలోపేక పండితుడైన నీయ-భారతముచెత్త

“ఫిరీ క్షిప్త” చేయడం నీకు విశ్వాసము కలుగుట కంతకంటే
జేయగలిగినదేమి? మన ప్రాంతం చుట్టూగల? వైవాఠ్యం
మాత్రమేమిటి? నీవు వరుస విశ్వాసము చేయవలె - మంత
లో ప్రాంతమున వైవాఠ్యము - దేవాధిమాన మామూలముగా బ్రధాన
హింసాపాత వైవాఠ్యము - దేవాధిమాన జాత్యుత్పత్తి నీ మున్నగునకు
కర్తవ్యమును కలిగియున్నది - నీకీర్తినిని ప్రాంతము కలుగదగినది.
నీ దేవాధిమాన చేతను నిన్ను యిట్టి చేయుట దుర్బలము చేతను
నీకీర్తినిని ప్రాంతము కలిగినది. కంభకర్ణుని విశ్వంశినిగ్రంథం
చా: దేవాధిమాన పెద్దదైన నే చేతమందైన బుట్టి బ్రదికి వచ్చె
నని సామ్రాజ్య లేఖరులు చరిత్రమున న్రాసిన యెడల నీ దేవా
కొందువా? అటులైన వినుము - “ఎలిజాబెత్ అల్బస్” అను పేరు
గల యొక స్త్రీ - పెండ్లిగొన్నది అనువాని సేవకురాలు
ఈమె మోము అను పట్టుకమునకు సమీపమున నున్న యొక
వల్లెగా - బుట్టెను. ఆమె 1781 సంవత్సరమున ముప్పదియేండ్ల
వయస్సు కలిగియున్నది. ఆమె పరిపూర్ణావస్థ క్రమముగాలు.
ఆమెయొక్క - సవనన నిర్దేశానుభవించి వ్యాధిగ్రస్తులు కల
కొక్కటే నిద్రపోయెను. ఎందఁడైన విధముల లేపినను లేవలేదు.
తుదకు దనయంత తానే మేల్కొనించెను. తరువాత గొన్ని
కొన్ని సార్లు లామె మూడేసి నాలుగేసివారముల విచ్చిన్నము
గా నిద్రించెను. ఒకదినమున సాయంత్రం మైదుగుంటలవేళ
తామె నిద్రించుచుండగా కొక్క - వైద్యుడువచ్చి యామె
నాడిని జూచెను. అది సరిగా గొట్టుకొనుచు నేయున్నది. కాని
యామెకాటుసేతులు పంచుటకైన కక్రము కాకుండ నిట్టిదిగి
పోయినది. అప్పుడామె రలవెట్టుకుం బ్రయత్నించిరి. బహు
ప్రయత్నము మీదఁ గొంచెము వైశలేచి తిరుగ వెనుకకు బడి
పోయినది. అప్పుడా వైద్యుడామె చెవిలో పెంకగట్టిక నలున
గలదో యంగిట్టికనఁచెను. ఆమె లేవలేదు. అప్పుడొక్కడబ్బ
లముచేతలయొక్కరి లోనియెముకడుస్సిపోవునట్లు మెలిదల
గ్రుచ్చెను. తనతడు. అప్పుడు కెఱిగివేసెనంటి కమురులో గుడ్డ
తీలికరిపి యామె ముక్కుముఖములకు దెట్టి దానికి నిప్పుంటిం
చిరి. ఈమె - లేవలేదు. అటుతరువాతఁ గొరడా చేతలయొ
కొనిరక్తము కాటుకలు గట్టుక ట్లుమెచ గొట్టిరి. ఈమె -
లేవలేదు. ఏపుడు దేవరావి చేసెటిగల నామధునిక్ ప్రవేశ
మంచు నుదలి పెట్టిరి. ఈమె - గొళ్ల క్రింద మేకులను
గొట్టిరి. ఈమె - లేవలేదు. లాక్రమ చేతమునకు
ప్రభునకు ప్రెమ్మ వాడెను. అనువాని దర్శనము వైద్యుడగు (బ్రిటీ
దొరగా రిట్లువాసి: ఈసారి నీకు వ్యాధిపోకమైనదా? ఈ
సారి సామ్రాజ్యవర్ధిమైనదా? ఈసారి క్రిష్ణవాద ప్రసాదమై
నదా? వాల్మీకినాథ పుష్కమున కుడిచిత్రిని (బ్రిటీగా) వ్రాత
కన్నుల కప్పించియవా? ఈ సారి నోరులమీపడినదా?
వంధ్యుడగు - దేవకంటే గొన్నిగణములు కెనవును? నేలు
కాదే. మూడునందలయేండ్లవరకే యిట్టిప్రకృత్యుత్పత్తియన
నన్నువును ప్రేతాయుగమునకు గుంభకర్ణునివంటి వైచిత్త్యము
దేదనియే. మూడుపుట్టుకొని కెన్నయలపు? వాల్మీకి వట్టి కుంత
యనుట న్యాయమా? అతడు ప్రకృతిజ్ఞాన మాన్యుడనుట పాడి
యా? ప్రకృతినిమాత్రమే నాయకుఁ డెరియకపోయెనా? యథా
ర్థ ప్రకృతి ప్రతిబింబము కానియెడల రామానుజ మంతకాల
చేల నిర్వయింతును? మహి కంసాన్ని పర్వతాద్య
భావిత ప్రతీయములచే వ్రాతయూ చలము పాతాళములొక
శుభిపోవచ్చును. సింహగంధ్రావృత్తాదుల నుము కుమ్మ
మురై నామూత్రావృత్తమురై నవించిపోవచ్చును. సముద్రము
జొంగి యొక్క రాత్రులలో వింధ్యపర్వతమువలెనై జేయుమునంద
జేయవచ్చును. కావున అజయ పడినకంఠకర్ణములు వెనుకకు
జోయి యారావర్త దేవతను ననంద అను గూడ
నట్లుగ ననాగకులుగ కొట్టకట్టులుగ బహుప్రాయులుగ మను
ష్యాశకులుగ మాన్యుచునాని ప్రకృతిలో నెట్టిమాత్రమైన రామా
నుజు ప్రాగుప్రమున దగ్గిరలేదు. రామానుజభాగ్యునిమాత్రము.
రామానుజమున నొక యత్యుత్తమం జేయలేదు. కదియెడల
లేజమైన తుయింతును కాని రామానుజ రానుజీయకన తగ్గదు.
రామానుజ పాదమును దొడ్డుండువు తెలుంగును. గాలిలోని
పరమాణువులు రామానుజమాత్రమై మెలియె ఖండించు
చున్నది. రామానుజమునకు మాపించినవాడవు నీ వొక్కడు
తనయినావు. ఇప్పటి దేవప్రభువును స్వతంత్రాధికార
జూత్యు లగుటచే నెట్టిమియన చేయఁబలక యుగవందిరి.
కాని నీవు మహాప్రార్థనాజాలకాలమునందే యుండినయెడల నిన్ను
వాడు నిరసన మొదలుపెంచుకా?”

ఈ మాటలు మాటలాడుచుండగా నేను మా యిల్లు చేరి
లిని. అతడు తనయింటికి గాఢము పోయినాడు. నిష్కారణ
బూత్తికొక దగ్గలవాడనని వచ్చినది కదా యని విచారించుచు

బంతుకొంటిని. తెప్పలు దళమెక్కినవి. కన్నులు బరువెక్కి
నవి. రల లేకకొనెన ట్లున్నది. మనస్సునకు హేతుబంధము
నదగుటచే నెప్పుడు గాఢముల వైచయన్న ట్లున్నది. గాలిలో
లగ్నపుగా నీయలముచున్న ట్లున్నది. స్ఫూర్తి భూరిగాదమైనదని
చెప్పబాలను. అప్పుడొక్కొక్కట మెయిదొద్దు కచ్చి గుండును
సంగిత మాంధించినది. చేతిలో దానివోలివైచుటకు దగినంత
యోజితలేదు. చేయి యెట్టుటకు శక్తిలేన ట్లున్నది. తల మాత్ర
ము కొంచె మలదాడించిరి నేమో తెలియదు. నోమమాత్రము
కర్తవ్యమునొద్ద గానసేన మానలేదు. గాననిద్ర నీగానసేన ప్రతి
బంధకముగా నున్నట్లున్నది. ఇది పోవుమాదము లేనట్లున్నది.
అది వచ్చుమాదము లేనట్లున్నది. అంగుననే కొంత సేపుంటిని
గాఢము. అంతట మనస్సువాక్యముల నా నోమ యిట్లునెమెను.

“జంభూలుడా! రామానుజమునందు నీకుగల భక్తికి
సంతోషించిరి. రామానుజమునందే గ్రంథమేలేదు. ప్రపంచమున
నెన్ని గ్రంథములూ యున్నవి కాని యితర గ్రంథములలో
గొంతమంది కొంతచెడ్డ - కొంతభునత కొంతనీచర - కొంతయెప్పు
కొంతతప్పు - కొంతమహాపత కొంతకురూపత - కొంత సాం
తము కొంతకార్యము - కొంతరుని కొంతయరుని యున్నవి.
అతి ముత్యములన్నియు నొక్కచో గూర్చినట్టి, సమృతముం
తయు నొకచో జేరిచినట్లు లేవనెంతయు నొక్కచో జేరిచి
వట్లు రామానుజ నుతివిలక్షణ ప్రభావములచే బ్రబంధ సార
స్వత ప్రపంచమున బ్రకాశించుచున్నది. రామానుజ పాత్రము
లన్నియు నాదర్శములే - అత్యంతా దర్శములే. రామునినంటి
లోకపాలుడు లేడు - భరతసామ్రాజ్యులనంటి సాదరులు లేరు.
నీలాదేవంటి మహాపతివ్రతలేదు. సుగ్రీవునంటి సఖుడు
లేడు. అంజనేయునంటి రాజకార్యగుంధరులు లేడు.
విభీషణునంటి ప్రపన్నుడు లేడు - రావణునంటి దుష్టా
ర్థుడు లేడు. మంభకర్ణునంటి కేవలశీర శక్త్యవతారము లేదు.
ఈ మంభకర్ణునిగూర్చి పురాణ కాలజేమన నీ కొకనిలో
వాదులాట కలిగెను గావున నీనినిగూర్చి మతి కొన్నిమా
టలు చెప్పెదను. అసాధారణమై యమితమై యనంతమై యన
ర్థమై యవాఙ్మానసగోచర మైన యంగప్రాభుత్వతన సంక
వాద్యమునకు సంకథాల్యమునకు సంవిజృంభణతన సద్విధి
య నుగు నుదాహరణముగా వాల్మీకి మంభకర్ణుని జిల్పించెను.
ఇట్టి చిత్రలేఖనమే యాంక్షేయ సారస్వతమున నొక్కటి
యున్నది. ఆ చిత్రపటము (వైతాను) దానిని మిల్లను అను కవి
‘హార్డైట్ లాట్’లో జిల్పించెను. ప్రపంచమున (బ్రహ్మాంశిం
దిన సారస్వతములలో నీ సంగు విగ్రహములే ‘సవైల్స్’ అను
చిత్రావళును బహుమి కూన్యుముగా బాతకప్రాయములందుం గలి
గించుటలకు బ్రబలతమ శక్తిసంపన్నములు. ఈరెంటి తారత
మ్యము సంజేమముగా బరిశీలించుము.

గల - వైతాను బెద్దగోవులమునల నిలవఁబడినాడని కవి వ్రాసి
నాడు. అదిగాఢ తీయెకచోట తెనెకచోట యంత
నిని గవి వర్ణించెను. ఎంత దీర్ఘ కాయుడో యంతకాలకాయు
డో యీ మాటలవలననే మనము యోజించుకొనవలయును.
ఆంక్షేయ సరస్సున నాతడు పడియుండునప్పుడెన్ని ‘మాడు’ల
స్థలమో ప్రాభుత్వతచే స్థూలత్వముచే నాక్రమించుకొని యుండె
నని కవి వ్రాసెను. అతఁ డాకాశయానమునభోవునప్పుడు సము
ద్రమునాని పెద్దతొడవలె నున్నాడని కవి వ్రాసెను. అదిగాక
యతఁడాకాశమున భూమి కేరువునలె నున్నాడనికూడ వ్రాసె
ను. ఎంతసేపు వర్షించినను నాతని వర్షనాక్రమముబట్టి మన
మామించుకొనదగినదేకాని నుజీయెకటికాదు. అదిగాక యీ
వైతానుని మహాధిక కాయ బెద్దత్వమునవర్ణించుటలొ గవియొక్క
చతుర్తాక్రమైన కవనచేసెను. మాడుకొయ్యల గొప్పసముద్ర
పుటోడల వడిమితరచాపకాయ యీ వైతానుని చేతిలో విలా
సార్థముగ వహించిన చిన్న బెత్తమై యుండునని కవి వర్ణించెను.
కొంచెము హెచ్చుతగ్గున నీ వర్ణనన్నియుం గుంభకర్ణునిగూర్చి
వాల్మీకియుచేసెను. అనికాక యంత మహాత్ముం కాయమున
కుం దగినంత ప్రతీయకాలానల సన్నిభమైన తుట్టు; దానికి దగిన
యనేక శరీరసహస్రకటాహారాశన పటిష్ఠత, యందుకు దగిన మ
గొన్నతత్వ, దానికి దగిన యసాధారణ నిద్ర, దానికి దగిన బుద్ధి
మాంద్యము, దానికి దగిన వనోపైపుణ్యకూన్యతయు, దానికి దగిన
యమాయకరయు, మతీయేమో నుజీయంక నేమేమో వాల్మీకి
మంభకర్ణునిగూర్చుమున వైరకల్పనాడు. ఇక్కడికి మహాధికా
ర్థంతాద్యుత్తరగాత్ర విపరీతత నాశ్రయించి యుండవలసిన గుణ
లక్షణ సమదాయ మంతయును వాల్మీకి చెప్పియున్నాడు.

ఈ రాక్షసుడు పర్వతస్థులైన కపిగోలాంశుల యొ
కుల ననేకటిలలను బన్నిమి తెచ్చిగాయ కొడిసెట్లు కలుపుచ

గొడికి చుట్టినాడు. అందువలన నీతఁ డెంత మహాకాయుడో
నీ వాల్మీకిచుట్టినదగినదే. ఈతఁడు నిద్రపోవుచు గుట్టు తీయు
చుండగా ననేకవేల రాక్షసులు పలుక భేరి భంకా నృదంగాది
వాద్యములతో నాతని ముక్కులలోనికి గొట్టుకొని పోయిరని
చెప్పఁబడినది. అందువలన నాతఁ డెంత మహాకాయుడో నీవు
యోజించుకొనఁ దగినదే. శ్రీరామచంద్రమూర్తి యాతని భా
మావు నలకినప్పు డది గణపముగాఁబడి యున్న సేల జీవులతో
సిండిచేసినదని వాల్మీకి వ్రాసినాడు. అతఁడు కాటుసేతులు తె
గుటచే మొండియై, నన్నె కంటిమీదఁ బాత్రమునలె గణరంగమున
దొరలినప్పు డెన్ని లక్షలనేనగా వచ్చడి యెనదనియు నాతని
మొండిము నోరు తెలుమగిని యెగిరి వచ్చి శ్రీరామచంద్రమూర్తిని
మ్రుంగభోవునప్పు డది రామచంద్రయందెననియు వాల్మీకి వ్రాసె
ను. ఇందువలన నాతని యసాధారణ మైన యనుపమానమైన, యత్య
ద్భుతమైన యత్యర్థమైన యంగ మహామహిమను మనము యో
జించుకొనవలసినదే. వైతానుడు దైవమానకుడు, మంభకర్ణుడు
దైవభక్తుడు. వైతాను బహు మామూలి, మంభకర్ణుడు వట్టి
యమాయకుడు. సాములో బ్రవేశించి యాదాముభార్యను గ
మీపించి యామెను మోసము చేసి, యామె మూలమున భర్తను
ప్రవృత్తపఱచి వైతాను భగవంతునివై బగసాధించెను. ఈమెలలో
దేనికిని మంభకర్ణుడు ప్రకృతిచే బనికిరాడు. సాధారణముగా
నసాధారణ దేవావార్ధ్య మెచ్చట నున్నదో యచ్చట విశేష
మైన యమాయకత యుండును. ఆ సంగతి వాల్మీకి కనిపెట్టినా
డు. అత్యద్భుత భైరవున్నచోట బుద్ధిచైతన్యము పర్వ సాధా
రణముగా నుండదు. ఈ యంశమును వాల్మీకి గ్రహించినాడు.
కాని వైతాను మంభకర్ణుని కంటె సమాధురూపాధిక శేషుని
సాగును. ప్రత్యేకము శరీరబలాధికతయే శరీర మహామహిమ మే
దిల్పింపవలసి వచ్చినప్పుడు ప్రతిభావైచమును పాకుగ్రాండు
లో బాలజేయవలయునగాని దానికి ప్రాముఖ్య మియందగదు.
ఈ సంగతి వాల్మీకి పరిగ్రహించినాడు. ఇది కాక మహాకావ్య
మున మహాన్యర్తుడై కవులనక రాక్షసులనక కనఁబడినవాని
గనఁబడినవాని గూడ గుంభకర్ణుడు మ్రుంగినాడని వాల్మీకి వ్రా
సాడు. ఇది శరీరకంపనాన్వయమై మాట. ఒడలి మత్తుబుద్ధి నా
చ్చాదించి వచ్చడే యది నిజమైన మత్తు. శరీరము విజృంభించి,
విజృంభించి, వ్యాపించి, వ్యాపించి, బుద్ధిని హరింపజేయకుండ
యెడల నది శరీరాధికతకాదు. కొప్పెరకాయ యెదిగి యెదిగి
లోపలి కొప్పెరను నీటిని హరించుటలు చేయకుండయెడల నది
వియ్యపు కొప్పెరకాయ యగునా? భగవంతునిలో బ్రబలాహు
మొనర్చునప్పటి భండనావేశముచే నైనను వైతానునకు మతి
రవంతయైన దిగనాలలేదు. మంభకర్ణుడు వైతాను గూడ సమాన
భైరవులుగలనారే. ఇద్దఱుకూడఁ బ్రబలతమ శరీరసామమునకు
బరిపూర్ణములగు నుదాహరణములే. కాని వైతానులో బుద్ధి
మామూలుమేళనమున గొంత సాంకర్ష్యము కలిగినది. కావున నిర్భ
లమైన విరోధమైన పశువృద్ధమైన పరిపూర్ణమైన ప్రత్యక్ష భా
మాబల ప్రాబల్యమునకు గుంభకర్ణుడే కన్పితికాధిపాత యని చె
ప్పవచ్చును. కావున సజ్జెమునకు బ్రపంచమున నున్న ప్రత
మాదాహరణను మంభకర్ణుడే.

అదిగో మాచితివా, వైతాను! ఎంత దీర్ఘ కాయుడో,
నీకు గుంభకర్ణుని గూడ నిప్పుడే కనఁబడును. అదిగోమాడు!
కంటిలో బ్రమాదమునఁబడిన కొరులును, గొండముచ్చులను నల
కలవలె గొనకరించి యెడమచేతి చిటికెనచేరి గోటికెనను వైకి
దీసి పుష్కమున రాయుచున్నాడు. ఆహ! ఆహ! ఎంతవాడో -
నీ యెదుట నున్న యాకాశమును విశేషభాగ మొకఁడే యావ
రించి యుండుటచే బ్రక్కనున్న వైతాను కొంత యిలకట పడు
చున్నాడు. చాచితా వైతానుని దక్షిణహస్తమున దొక బెత్త
మున్నది. ఆ బెత్తమే సూసుకొయ్యల యొడసంబంధముగ పెద్ద
కొయ్య. చాచితా! అత్యద్భుతము, ఆ వైతాను చేతిలోనున్న
బెత్తమును మైత్రీభావమున గుంభకర్ణుడు తీసికొని పట్టు వట్టు
లొనుచున్నాడు. పండ్లసంయక నిజీకొన్న మహాకపియోధులను
వెలికి దీసి విడల్పుచున్నాడు. ఎవరు హెచ్చువానో నీ కన్నే
నికు, బ్రమాణము - నే జెప్పసేల?

ఇట్లాతడు మాటలాడి కాంతించె ననునొనుండఁగా
గుబులో గ్రుచ్చిపట్టు పోటును హోరు మని భయమును గలిగిన
ట్లుండగా నులికిపడి లేచిరి. దోమ గుబులో దూరినదని యెంచి
చెవిలో క్రేలు పెట్టి యల్లల నాడించిరి. ఒక్క - తెప్పపాటులొ
నాదాభ తగ్గినది. ఎంతసేపు నిద్రపోయితి నో యని గడియారము
వంక జూచిరి. కన్నుమాసి యొక్కపావుగంటయైన గాత
రు కాని నాయనలారా గంటసేపటికంటె నెక్కువగా జెప్పిరిని
గాఢము తుమింపవలెను.

ఓమ్ కాంతి క్యాంతి క్యాంతాం.

ప్రభుత్వ ప్రకటనలు

పాటక చట్టము:— సెప్టెంబరు 18 వ తేదీ ఆదివారం నానాటికి 4-15 గంటలకు గోక్షేత్రములలో మైసూరు విద్యార్థుల శిక్షణకు పాటక చట్టము జరుగును.

కొంది సాహిత్య సమ్మేళన ప్రచారకార్యాలయము:— ఇప్పటినుండి మైసూరులో నుండి ఈ కార్యాలయము ఇప్పుడు తిరువల్లికి బిగ్ స్ట్రీటు (వీరరాఘవ ముదలి వీధి) లో ౧౧౩ వ గృహమునకు మార్చబడినది.

శ్రీ సభా అసిస్టెంటు సర్జనుల చేతన సంస్కరణము:— ప్రభుత్వమువారు శ్రీ సభా అసిస్టెంటు సర్జనులకు నెలకు 75 రూపాయల జీతముతో ప్రారంభించి సంవత్సరమునకు 5 రూపాయల అభివృద్ధి 115 వరకును వృద్ధియగుటకు, వారిలో నూటికి 15 మందిని చేరుచేసి వారికి 200 రూపాయల జీతము నిచ్చుటకు చేతన సంస్కరణము గావించిరి. ఈ సంస్కరణము 1921 వ సం॥ మార్చి 1 వ తేదీ నుండియు నాచరణలోనికి వచ్చును. అప్పటినుండియు, 10 రూపాయల పెంపొందీ అడివను మానివేయబడును. ఇప్పుడు వ్యక్తులలోనున్న క్రింది యధికారమునాళ్లకు ప్రారంభ జీతములు పురుషులకు సభా అసిస్టెంటు సర్జనుల విషయము పరిష్కారము కాగానే స్థిరపరుపబడును. (ప్రచురణ సంఘము.)

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థి సంఘము:— ఈ సంఘముయొక్క 1920-21 సం॥ నివేదికలో సంఘసభ్యత్వము, మద్రాసు యూనివర్సిటీకి సంబంధించిన కాలేజీల విద్యార్థులకును, అచటి గుంపులకును అనితెలుపబడినది. సభ్యుల సంఖ్య 169. అందు ఒక్కరూపాయలకు మద్రాసువారు కారు. ఇక్కడి సభ్యులకు చందా నెలకు 5 రూపాయలనుండి ఆరురూపాయలు జేయబడినది. ఇక్కడికిని సభ్యులకు చందామాన లేదు.

ఈ సంఘమునొక ఆనందరేఖ క్రెడిట్ బ్యాంకును జీతములబాండు సిబ్బందియున్న గలదు. క్రెడిట్ బ్యాంకు నెలకు 100 రూపాయల బండ్లను పుచ్చుచున్నది. అది యీ యేటి ఆయ వ్యయపట్టిలో నేర్పడినది. భోజనములకు చాలమంది వచ్చుచుండుటచే గుంపులకు నెలకు జీతములను పెంచెను. మార్చి జీతముకు 60 రూపాయలును, గుంపులకు 25 రూపాయలును, జూన్ జీతముయొక్క నెలకు 20 రూపాయలును, బిరుదుల బ్రాహ్మణులకు పూటలకు ఒకడు బ్రాహ్మణులకును, మరొకరు పసికాయ వాళ్లును గలరు. ఈ సంవత్సరమునకు సిబ్బందికి 3 వేల 668 రూపాయల 10 అణాలు ఖర్చయెను.

ఆ సంఘములో ముఖ్యవిషయములు, భోజనము, ఫలాహారము, పతనాలయము, ప్రత్యేక భాండాగారము, ఆటల నైపుణ్యము, అక్కడ భోజనముతో సభ్యులందరూ తృప్తిపడిరి. చాలమంది యింకను జేరినవివేదికగాని చోటు మాత్రములేకపోయెను. ఈ సంఘమునకు లాభ వర్తింపదను గారును, ఆనందముతో సరి లయెనెలు జేవివ్వగానును, ఆనందముతో శ్రీనివాసయ్యగారును, యీ సంవత్సరములో వచ్చియుండిరి, ఇక్కడ ఆటలు బాగుగ జరిగెను.

ఈ సంవత్సరము ప్రత్యేక భాండాగారము ఒకటి స్థాపించబడినది. దానికి కే. శ్రీనివాసయ్యగారు 1 వేల రూపాయల విరాళమును సొంతిరి. 368 పాటకములు కొనుగోదెను. మరొకరు విరాళముల సొంతిరి.

తెక్కలు అడిగివేయబడినవి. ఈ సంవత్సరము సంఘము ఖర్చులలో గారు 103-4-7 రూపాయలు రాధముకునుబడినది. (ప్రచురణ సంఘము.)

ప్రభుత్వ ప్రభుత్వవాదుల సంఘము:— సీన్, సెప్టెంబరు 16:— మైసూరు కార్యకర్తలలోని 27 మంది సభ్యులు “ప్రభుత్వ ప్రభుత్వవాదుల సంఘము” మనుగ్రంథమును స్థాపించి, ఈ ప్రభుత్వవాదులకు గురించి అభిప్రాయము వికసితముతో ఏకీభవము కలిగియుండవలయు ననియు, అందరు ఒకేవిధముగా నోట్ల నియమలయననియు నిశ్చయించుకొనిరి. 1 ప్రభుత్వ వ్యయమును తగ్గించుట 2 అధిక స్వాతంత్ర్యము 3 మారకము, ద్రవ్యము. 4 ప్రభుత్వ వ్యయములన్నిటిని భారతీయుల కిచ్చుట 5 భారతీయుల వ్యక్తిగతము ప్రకారము ప్రభుత్వ పద్ధతులను ఆక్షేపించుట. 6 గంభీర ఆర్థికాధికారము. 7 కీ ప్రకారములలో బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వమును సంపాదించుటకు అనంతరము ఇతరవిషయములు.

మూసలాల విప్లవము

మితవాదులు మలబారును నెట్టుట 18 వ తేదీని పూనానుండి హిందూజాతీయ సంఘ సభ్యులు జేవరారు, వేలు, బాల్ గార్లు మలబారుకు వెళ్లి మన్నారు. అచటి ప్రదేశలకు సహాయము చేయుటకును పరిస్థితుల తీరకొనుటకును వారు వెళ్లెదరు.

16 వ తేదీ పాలఘాటు తంతివార్త:— మైసూరు మేజిస్ట్రేటు క్రాంతిగారు 16 వ తేదీ బుధవారము నాడు మోటారు లోకి పట్టించుటకు వెళ్లి 5 కేసులను విచారణ చేసిరి. 6 వ కేసులో ముద్దాయి పరంపే దామోదర మీనమయ్యకి పక్షమున మంజూరయ్యగారు వాదించిరి. అతనికి 6 నెలలు సామాన్యశ్రమ చేయబడినది. 15 వ తేదీ సాయంత్రము కోర్టులోని సబుజయ్యలలో విచారణ జరిగెను. ముద్దాయిలగు మహమ్మదీయు లిద్దరిలో నొక పక్షమును రెండేండ్లు కక్ష విధింపబడినది. పోకరును అతనితో 20 మంది 11 వ తేదీని యిద్దరు సబుజయ్యలపై పట్టుకొనిరి. పాపాని పోలీసువారు ప్రబలుడగు కుట్టిపాలాంసం నాయకును అతని నొకరు సయ్యకు అని నిశ్చయించిరి. క రిం పా య ప్రాంతమున అపరిమితముగా దోపిడీలు జరుగుచున్నవి. కొట్టిపాడెములో నొక ధనికునియింట నుండి 10 వేల రూపాయల ఆస్తి హరించెను. మన్నారఘాటువద్ద నొక యింటిలో 12 వ తేదీని సర్వస్వమును దోచుకొనిరి. ఇంటియజమాని మెట్టిచాని పారిపోయెను. పాలఘాటుకు 20 మైళ్లలోనున్న ఎలంపాలనకి ఎడవోలలలో కొన్ని చిన్న గుంపులు దోచుకొనుచుండెను. ఆలందూరువద్ద పోరు జరిగినట్లు స్థిరపడినదికాదు. ఫలిమింకను తేలియలేదు.

16 వ తేదీ కల్లికోట తంతివార్త:— అనుమతి లేకుండ కల్లికోట నుండి ఎం. టి. కును పోరాదని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కే. పి. కేశవమూసను, కే. మాధవ నాయకు. పోతే దామోదరులేమాన అబ్దు రహిమాను, మెయి దీను మార్కెట్ నున్న కాయముల్లా మొయిదీను కోయాగార్లకు నోటీసుపంపెను. అందఱియును పీడరు నారాయణమూస గారిని 16 వ తేదీ పుడమియు క్రైములలో కొయియిత్తురు చెరసాలకు పంపిరి. 15 వ తేదీని నలాలకు వీరనును అతని అనుచరుల నిద్దరిని పట్టుకొని చెలసాలలో నుంచిరి. బియ్యమును తేయాకుని టిని విక్రయించు నొకచోయి యను వర్తకుని పట్టుకొని అతనికి 3 నెలలు కక్ష వేసిరి. కల్కరు తనకధికారము లేనదే పాపాలను కార్మించినందున విచారించుటకు గవర్నరు వచ్చెనని అతడు అబద్ధ ప్రచారలను మాపాలకు చెప్పచుండ పోలీసు సముయనపై కర్కు పట్టుకొనెను. డెహ్ లుయొద్ద వొక మాపలాగుంపు చేయెను. వారు అచట రెండుయిండ్లను తగులజెట్టి కల్లికోటకువరకు పోవుచున్నట్లు తెలిసినది. వెంటనే యొక సేన ఫిరోజుకువచ్చెను గాని మాపలాలు కనపడలేదు. ఒక మాపలా ఒక తియ్యను పోయి టుచే నీకలవరము కలిగినది. ఆ మాపలాను చెరసాలలో నుంచిరి.

16 వ తేదీ జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ప్రకటనము. యుద్ధరంగమున విశేషము లేదు. కరియనుకున్న పుకుండ్ల అహమదు పోతే అనునకు ఎర్నాడులో వ్యతంత్రాధికారమును ప్రకటించెను. అతడు ఎర్నాడు పులనాడు తాలూకాను ఖిలాఫతు రాజ్యముని చెప్పెను. డెహ్ లులో మాపలాలు చేరిరి 15 వ తేదీని అసత్యవాదరంగా నేలనంపిరి. మాపలాలు కనపడలేదు. అసత్యవాదను పంపినవానిని కక్షించెదము. ఇట్టి అసత్యవాదల నమ్మునాడని కల్లికోట పాలకులు హెచ్చరించిరి. ఇట్టి దొంగవంతులను పుట్టించిన వారికందరి తెలుపువారికి 100 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును. ఇట్టి వంతులను ప్రకటించుట సైనిక కావనము ప్రకారము చేయవలెను.

ఇండియా నెట్టు ప్రకటనము 3 ప్రత్యేక న్యాయస్థానము లేర్పరుపబడినవి. అనియం దియా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. జేవరంగంకు దోపిడీ. ఇది జిల్లాపాలెట్టు అధీశుడు బంగళాకు పడకుట నున్నది. దీనిలోని ధాన్యమును యితర ఆస్తి వంటలను మనమును పోడిగాని గుంపు దోచుకొనెను. అతని పానులేకుండా అటునుండి ఎడరిని గూడ హరిపోయిచ్చుటలేదు. నేను 100 రూపాయలన్ని పానును సంపాదించిరి. అందరును అటులనే సామ్యుచ్చయే పోకలెను. ఆపాను హరివ్యయముగా వ్రాసెను. అతడు ఖిలాఫతు యూనిఫానును కత్తిని ధరించియుండెను. కల్లికోటకు ఎం. మాడు దోపిడీలలో మాపలాలు వెళ్లి అచటనున్న పాపాత్ములను

కడలేరుగని ఆతడు చెప్పెను. నీలంబరలో తొందరలులేవు. ఎర్నాడు పులనాడులను నేను జయించితిని. అచ్చట ఖిలాఫతు పరిపానమే కలదు. కలికరాకుపోయిన 100 గురు సోల్లరులను కడలేరుకు మాపలాలు పంపిరి. నాదంకు 14 తావులలో నున్నది. చెట్లనుకొట్టి సోడ్డుకడంగా వేసితిమి. వివాదాలలో ప్రభుత్వోద్యోగుల తనలేన నన్ను పో మిమ్ములకందరిని గంపెద ము ఖిలాఫతు దొరతనముక్రింద భూములకు వన్ను లేదు. సిక్కులేదు. ఎవరికిందనున్న భూమివాడే. నిలంబరునుండి 6 కిరంగులను తీసికొంటిమి. వానినిండ ప్రేలుకువస్తువులను నింపి అడవులలో నుంచి కేవలంగానే పట్టెదము. అనిచోతే చెప్పెను. మాపడ వకు తడిపుచేసి పానుమాచి వ్రాసెనారు. నిలంబరులో వేద పురంకం తెచ్చెద 7-8 వందలయిండ్లుండెరి. 100 నుండి చెరుమా గూటిలు వెదురు పో దల ను న ను కు చు న్నా రు. గయినికు ల కు నీ క ట్టు నిచ్చు వ నా పు నెట్టు దుకాణమును దోచుకొనిరి. అతడు పారిపోయెను. గయినిలో నతడు రావలెనని గవర్నరు రాగానే చేతుల సరికెద మని మాపలా లనిరి.

కున్మి తాంగలు తనిపోవుట కున్మి గూరుజయిలకు పంపిన వారిలో కున్మి తాంగలు అను కలదు జయిలలో చేరిపోయెను. అతని కేసును మాపలాలు తీసికొనిపోయి తగు మర్యాదలతో కన్ననూరు నుసీగుగా సమాధి చేసిరి.

అనంతపురము జిల్లాలో కాంగ్రెస్ ప్రచారము.— తాడేప త్రితాల్లాకా చీమలవాగుపల్లి వరసాపురము గ్రామములలో 122 12-8-21 సం॥ తేదీలను బత్తెన నారాయణరెడ్డిగారి యగ్రా సవాధిపత్యముక్రింద రెండు పెద్దశిథలు జరిగెను. చుట్టుపట్ల గ్రామములనుండి చాలమంది వచ్చిరి. గానాల రావమూర్తిగారు సహాయనిరాకరణతత్వమును గూర్చియు విదేశనత్త్రబహిష్కారమును గూర్చియు త్రాడుకును నిషేధించుటను గూర్చియు మిక్కిలి వివరముగా నుపన్యసించిరి. సదరు రెండు గ్రామములలోను గ్రామసంఘములు స్థాపితములయ్యెను. ఈ తాలూకాలో త్రాగు దువ్వుకాగా నిలిచిపోవచ్చునని నమ్మకము కలుగుచున్నది. నేటిపర్వత్రయ యభివృద్ధి గాంచుటకు నారాయణ రెడ్డిగారు చాల రాట్నముల పెట్టించి పనిచేయించుచున్నారు.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు (3189)

కుందరు కావలెను. కార్పొరేషనువారి ఎడ్లకు 1921-వ సం॥ కం అక్టోబరు (10-10-1921 మొదలు 10-11-1921) నెలకు కావలెనని 140,000 పాను అక్షరము. పట్టుచేయుటకు ధరల కట్టిన ఈ క్రింద చేతనలచేయబడ వాగవలన ఈనెల 28-వ తేదీ యధ్యాత్మ్యం 3 గంటలవరకు అంగీకరించబడును ప్రకటించుటకు ఒక గవర్నరు అధికారి కవర్చువైన ఉదలము పట్టుచేయటకు కుందరు అని వ్రాసి కుంపలెను. మాదిరిలు పెద్ద లెల్ల సీతా బుద్ధలో వేసి బాగుగా నీలుచేసి కంపుచు పూ 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ కుందరు కుందరి ధరలు అంగీకరించబడనో అందు 1921-వ అక్టోబరునెల 10-వ తేదీ మొదలొని నవంబరునెల 10వ తేదీ లోగా కరువులకాలల చీఫ్ నూకరిక బుద్ధాటు గాదినిలన, ఏయే తాడిభునందు ఎన్ని పాంలు ఉదలము యివ్వవలె నని ఏర్పాటు చేయబడునో, వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డిపార్టుమెంట్ ట్రివిల్ యెన్ చేసికవద్ద, కర్ణాటకాలము కుందరు డెలివరి చేయటకు అర్హుడోను.

జయమొందిన కుందరువారును వైషరత్తు ప్రకారము, తాను నెరవేర్చుకొని కుందరులు అంగీకరించిన 3 దినముల లోపల అగ్రిమెంటు వ్రాసి యిచ్చువలెను. బుద్ధను బాగుగా చూడిలి. చివరకు, చెత్త సైకి వచ్చుటకు విశేషగ నుండుటకై, ముక్కల బాగుగ నువరతే వాటిని నింపించవలెను. పొత్తిడిపాట్లమొండు } సీ. సింగార వేలు మొదలి } 15 8-1921. } తాడే అగ్రిమెంట్

క్రిస్తు దేవుడా కాడా?

దేవుడని కొందరు, కాదని కొందరు వాదించుచున్నాడు. దాక్షకు పూర్వము రావణుడు అనునట్లు చెప్పిన దాని మీద వివాద ప్రారంభమయ్యెను. రావణుడు చెప్పిన సంగతులు బలపరచుచు, అక్షిపించుచు పులికలలో నుత్తరములు ప్రకటించుచున్నది. క్రీస్తు పూర్వమైన మానవుడు కాని దైవముకాదని రావణుడు వాదించెను.

క్రీస్తు పూర్వము క్రీస్తుకంటే యంతయు, రావణుడు వాదమును విడిచివేయుచున్నది. మరియు మనుష్యులవారు బలపరచుచున్నాడు.

భక్తమునకు నలక కలిక ముప్పును చూపుటయే రావణుడు యుద్ధమై యుండునని దాక్షకు వార్తను తెలియి ఎక్కువైన పులికలలో తెలిపెను.

క్రీస్తుకంటే అత్యంతము చిన్నవాడని కిష్టం నమ్మకము. ఆయన మానవముగై నవతరించి చెప్పిన దంతయు, భాగవత భావముని వారినమ్మకము గావించుటలోని మూడు అధ్యాయములలో నర్పించిన దానిని నాల్గవ అధ్యాయములో నర్పించి దానిని గల భక్తమును గుర్తించుట నలక విధి కృతమగును. అంతటి వర్ణనలను భేదము కలదు.

ఆయన ఇట్లు చెప్పెను:— క్రీస్తునందు దేవత్వ మెట్లు అనిర్వచించినో రావణుడుగారు చూపకపోవుట మంచిదికాదు. వారు చెప్పినదానిబట్టి భయపడవలసిన పనిలేదు. క్రీస్తుమానవుడగు ననినను, దేవతముడై యుండవచ్చును. వారు నాల్గవ అధ్యాయములోని విషయమును గుర్తించలేదు. ఆయనకు పూర్వము దేవత్వము లేదని నిరూపించలేదు. క్రీస్తు దేవుడను నమ్మకము క్రీస్తునకుమనకు మూలము. ఆ నమ్మకములేని యెవల మరేమే యుండదు. వారిట్లుచేసియున్నచో నేను అక్షిపించియుండును. వారియుద్ధేళ విడికాదు."

నిర్ణయింపదు దేవతలయములలోని అర్పిడికను చార్లను గావించు చెప్పెను:—

అయిన సంధ్యార్థము దైవత మాత్రమున దేవత్వము సిద్ధించును. ఆయన విషయ సంఘమునకు నవతరమగు నుండ నిగ్రహించుకొనెను. ఆయన దేవుడైయినచో విషయములకు దూరముగ నుండి నిగ్రహించ వలసరమేలేదు. కావున క్రీస్తు మానవుడే. కాని అతనియందు దేవత్వము కూడ నుండెను.

ఎద్దరు వారెనుగా రిట్లు అభిప్రాయ మిచ్చెను:— దేవత్వమున నేమి భగవత్కరుణయే దేవత్వము. క్రీస్తునకు భగవత్కరుణ లేదని యెవరును చెప్పరు.

దాక్షు-గావించు చెప్పెను:— "తాను దేవుడనైతే క్రీస్తు దైవముగా చెప్పకొనెను. తాను మానవముగా నవతరించెనని చెప్పకొనెను. అట్లు చెప్పినందుకు దైవాపచారము చేసెనని అతనినిద రాక్షసుడే నానిది. కాని ఆయన దేవుడు గనుక వారికి సాక్ష్యము కాలేదు."

రవణుడు బ్రాహ్మణులను తెలిపిరి. రావణుడుగారికి పిచ్చి అభిప్రాయము లున్నవినుక ఆయన తన పనిని మానుకొనిపోవుటలేదు. కావలెకొని సాక్షిచరాయమునకు వారు చెప్పినది ప్రత్యక్షమగుచున్నది. ఆయన ఉద్వేగములలో నుండ కూడదు. ఆయనకు నుత్తరములలో నుండి దబ్బుముట్టుకూడదు.

పున్నీపుట్ బాన్సుకాగారు.

పాట్నూ, సెప్టెంబరు 15:— అక్టోబరు 9 వ తేదీని పున్నీపుట్ బాన్సుకాగారు పాట్నూకు వచ్చెదరు. ఇచ్చటి ప్రజలందరితోను దేవునిపాదములను సాక్షిచరమునకును గురించి పున్నీపుట్ బాన్సుకాగారు చర్చించుదురు. వాటిలోని వాటిని దీనినిగురించి ఒక సభిజనుగును. కృష్ణానదికి వహించవలయునని మహమ్మదాబాద్ గారు ప్రార్థించుటెరి. మామనాగా కారణముచేతనో నిరాకరించిరి. పండిత చంద్రమోహన మాలవ్యాగారు సభాధ్యక్షుల కనిపించవచ్చును.

లాహోరుకు వెళ్లుట

లాహోరు, సెప్టెంబరు 16:— పున్నీపుట్ బాన్సుకాగారు ఈ దినము లాహోరుకు వెళ్లిరి. లాహోరు పోరులు బాన్సుకాగారికి స్నేహితులగునని స్వాగత మొసంగిరి. మధ్యాహ్నము లాహోరు క్రీస్తు ప్రయాణమునకును వారు బాన్సుకాగారికి విం కొనంగిరి. అటుపిమ్మట ఒక బహిరంగభాగలో బాన్సుకాగారు మద్యపాన నిషేధాద్యమును గురించి విప్లవము నుపన్యసించిరి. అమెరికా దేశములో తాను ఏలగు మద్యపాననిషేధమును గురించి పాలుపండితయ మద్యపానము వ్యవహారము కారణముగు నున్నదనియు, ప్రతిదేశములో కల్లుదుకాణములు లేకుండ చేసి కల్లును తియ్యుచున్నట్లుట పిలువకుండ కాననములను గావించి మద్యపానధర్మమునకు అందరు ప్రబలప్రయత్నములను చేయవలెనని పున్నీపుట్ బాన్సుకాగారు పర్యవసించిరి.

నిద్రలేమి

నివారించుకొను ఉపాయములు.

మాంచెప్పుడు గార్మియనుపులికలో కైదులలో రిట్లువ్రాసిరి.

ప్రజలలో నిద్రపట్టక ఎంతమంది బాధపడుచున్నారో నిర్ణయించుటకు సాధనములేదు. కాని నిద్రపట్టటలేదని కైదుల దగ్గరనో లేక ఇతరుల దగ్గరనో మొత్తమునవారిని చూచి చాల మంది యుండునని నిర్ణయింపవచ్చును. ప్రస్తుతపు జీవితమునందు కృష్ణ భారము ఎక్కువై యీ బాధయు పెరిగినది. సర్వదేశములందును దైవ్యమతితోయించెను. అందుచేత ప్రజలవ్యధయు పెచ్చెను. కృష్ణభవన ప్రజలందరును నిద్రపట్టక ఇబ్బందిపడుదురు. నిద్ర పట్టక బాధపడువారు తమకు తెలియకనే తమ కష్టములను పెంచుకొనుచుండురు. రాత్రియంతయుకంటి మిదరెప్పుచు వచ్చులేదని ప్రార్థన వచ్చి పాప మతడు కైదునిదగ్గరకుపోయి చెప్పుకొనును. కాని రాత్రిగాధ ముగ నిద్రించెనని పరిచారిక చెప్పెను. అయితే శోకి ఆనందము తెలియనే తెలియదు. నిద్రపోయినట్లుత డెరుగనే యెరుగదు. ఎప్పుడును బాగ్రదావనలోనే యున్నట్లు నమ్మకము. అమాతము నిద్రయైనలేకపోతే శోకి ఇన్నాట్లు బ్రతుకనేలకుకడు. అతనికి నిద్రపట్టినట్లే తోచదు. దేహయాత్రకు కావలసిననిద్ర పోయి యుండును గాని మనోవ్యధను కాలింపజేయదగినంత నిద్రపోయి యెరుగదు. ఒకడు తనకు తెలియకుండగనే పోయే నిద్రయందు నుఖములేదు. అనుభవముననే నుఖము గోచరించును. వ్యధితులకు కాలిగాని నుఖముగాని లేదు. క్రమేణ అది నలుగురికి పోవును. రాత్రినిద్రపట్టినవారు ప్రార్థన చేయింత కృష్ణతో లేరురు. అతడేమి పనిచెయ్యలేదు. అందువలన అతనివ్యధ పెరిగి పోవుచుండును. కావున నరడు లొంగిపోయి మామూలు నిద్ర పట్టుకై పోవుచుండును. అందువలన క్రమముగ మరల మరల లభ్యము దాపరించును. అందువలన ఆగ్రహము ఆచేతము పుట్టును. అందువలన త్రాగుడు మున్నగు అభ్యాసములకు దిగును.

మందులు తేసికొనుటవలన సహజమైనదియైతే మరల నిదురరావచ్చును. అంత ఆగ్రహమైనప్పుడుతప్ప వట్టియప్పుడు మరలనుంచి లిచ్చుటవలన బాధముకంటె చెడుకే యెక్కువగును. వెంటాడు యెక్కువచేసినగాని మందు పట్టియ్యదు. అందు చేత అలవాటైపోవును. మందువలన కఠిరము, కలముపాడైపోవును. కఠిరమయ్యెను నేనించుటయు, వ్యాధియము చేయుటయు నిద్రబాధాభవమును రాకుండజేయును. కాని నిజముగ నిద్రలేమిచే బాధపడువాని కిదియన్నియు నిరుపయోగములే. ఒక జీవ ఏదైన వ్యాధియమునకు దింపినయెడల నరనికి తిక్క మరంత యెక్కువై జీవితమును దుఃఖప్రదము చేయును.

నిద్రపట్టటకు మద్యపానమును పుచ్చుకొనిన నన్నటికంటె అది చాలచెడుగు చేయును. ఇట్లు పుచ్చుకొని ఎందరో కూలి పోయిరి. చేయునది లేక కైదులలోగిరి పోరుగూరుపోవుచున్నా సామమువారు పోరుగూరుపోయినప్పుడు క్రొత్తగనుండుటచేతను మామూలు నిద్రయొద్దనుండు సాక్ష్యము లేకపోవుటవలన తక్కువగానే నిదురపోవుదురు.

నిద్రలేమిని పోగొట్టుటకు మనస్సును మార్చుకొనలేదు. పక్కమీద పడుకొని చదువుకొనుటవలన చాలమందికి నిద్ర పట్టి నుఖపడుదురు. అయితే చక్కనికట్టుకట్టుము లుండవలయును. కండ్లు మిగులుట్లు కొల్పేటంత తీక్షణముగ వెంటురుండ కూడదు. సన్నని వెంటురు మాత్రముండవలయును. పుస్తకమునకు ఒకటికంటె అడుగులదూరములో రెండు క్రొవ్వెనట్లు లను తెలిగించుకొనిన చాలును. పుస్తకము పట్టుకొని చూచుటకు క్రమలేకుండ పక్కనే నీకోవలెను. అప్పుడు కంటి కేమాత్రము క్రమయిచ్చినను నిద్రపోవును. అయితే చదువుకొనే పుస్తకము మాత్రము సరదాగానుండవలెను. తెల్లవార్ల చదువుకొన్నను విసుగుదల పుట్టకూడదు. ఇదివరకు చదువుకొనిన నవలలు మంచివి. సరదాకొరకే చదువుకొనలయునేగాని నిద్రకొరకు చదువకూడదు. నిద్రకొరకని చదువు ప్రారంభించిన అసలు నిదురరానేరదు. కొరకప్పుడు నిదుర పుచ్చునుగాని కొరకప్పుడు రానేరదు. పరుండి రసవంతమైన పుస్తకము చదువుచు, నిదురపోకుండనే యుండవచ్చును. పుస్తకము రసవంతముగనుండి మనస్సు పరవశమై పోయినయెడల, నిదురపోవుటవలన కలికే బాధములలో చాలవరకు కలుగునే కలుగును. తృప్తి కలిగియెడల నిదురే అక్కరలేదు. కారణముగనే యుండును. నివుకొరకకొరలేకుండ నిదురలక్షణముగ పట్టును.

రాత్రిల్లి నిదురరానివారు పగలుపరుండుటవలన రాత్రి అనలే నిదురపట్టదని అనుకొనుట పొరపాటు. మనస్సును కాం

గాంధీ-అశ్వనీకుమారి బాబు

బారిసాలులో సంభాషణము

అన్యరబహుపులిక బారిసాలు విశేషకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

మహాత్ముడు సభకు పోవుచుండెను. మార్గమధ్యముననున్న అశ్వనీకుమారిగారి గృహమును బాబు దేవకుమార చార్లర్లగారు మహాత్మునకు చూపెను. 'అశ్వనీబాబుగారు మన ప్రాచీన నాయకులలోనొకరు. కావున వీరికి మనము వందనములర్పించవలయుననుచు మహాత్ముడు బండిదిగి అశ్వనీబాబు గృహములోని వెళ్లెను. ఆతరుణంలో మహాత్ముడు, మహామదాలి, నేతు యమునాలాల్ గార్లు మేడమెట్ల వెళ్ళిరి. మహాత్ముడు అశ్వనీబాబు వారింగనము చేసుకొనెను. మహాత్ముని ఆగమము వల్ల తన గృహము పవిత్రమయ్యెననియు అశ్వనీ బాబు చెప్పి యెక్కిరి. ఉపాసారము చేయ వేడుకొనెను.

మహామదాలి, యమునా లాల్ గార్లు మహాత్ముడు అశ్వనీ బాబున కరుణపరచి, బాబుగారు స్వదేశి యుద్ధమునకు నాయకులుగ నుండవలయునని కోరిరి. అవసానకాల మాస స్మరకుచున్నదే, నేనేమి చేయగలనని అశ్వనీ బాబుగారు చెప్పిరి. అంతట మహాత్ముడు ఆవేగముతో బాబుగారిని కాగలించుకొని నీవింకను జీవించియుండెదనని నాట తెలియెను. మహాత్ముని వాక్యములం దలిసికి అమితమగు విశ్వాసము కలదిని బాబుగారు చెప్పిరి. సభకు పోవలసియుండుటచే మహాత్ముడు మరుసటిదినము వచ్చెదనని సెలవుపుచ్చుకొనెను.

మరుసటిదినము మహాత్ముడు ఉదయముననే తిరుగ అశ్వనీ బాబుగారి గృహమున వెళ్లెను. బాబుగారిపదకై మహాత్ముడు కూర్చుండెను. బాబుగారు తనకిక తెల్లకలవపు వ్యాసంగను. నేతు యమునాలాల్ గారు కూడ వచ్చి యుండిరి. గౌరవనీయులగు యీ అభిభులకు ఫలములు ఇయ్యబడెను. మహాత్ముడొక వారంజపండునందు కొంత తిలెను. దేర్బస్యరా హిత్యపు టుద్ధమునువై తమకుగల అభిప్రాయములనుపత్రికలలో ప్రచురింపవలయునని మహాత్ముడు యమునాలాల్ గారు బాబుగారిని కోరిరి. ఈ సలహాను సంపూర్ణముగ బాబుగా రామో దించిరి.

పిమ్మట అడువారు గాంధీగారికి ఎరుక పరుపబడిరి. అశ్వనీబాబుగారి మేనకోడలుగ క్రిమలి సావిత్రి దత్తుగారు, ప్రభుత్వమువారిచే 20 రూపాయలు విద్యార్థి జేతనము పొందుచు మెట్రికులేషన్ తరగతియందు చదువుచుండెను. మహాత్ముని సందేశము ననుసరించి విద్యార్థి జేతనము చదువుకూడ ఈమె పరిత్యజించెను.

మహాత్ముడిట్లు చెప్పెను:— "ఇదంతయు సరికాని మీరు వదులుచున్నారా"

తింపజేసేదివారికి సామాన్యకారికనే యుండును. నిదుర పట్టుటల యునని లెంటాలు పడకుము. నిదురవచ్చినపుడు అడ్డుపెట్టుకుము. పరుండి చదువుకొనుచు కాలింపలేనివారు తమ కేవిధముగ నిదుర వచ్చునో తెలిసికొనవలయును. నిదుర వచ్చినప్పుడు చూచుట వలన నిది తెలియెను. బాగ్రదావన పోయి నిదురావన కలికేటప్పుడు బాగ్రతగ చూచుకొనిన యెడల నిది తెలియెను. అప్పుడు కొందరికి రూపములు కనిపించును. కొందరికి చూచుచుండగనే యెదుటనున్న దీపము అదృశ్యమగుచున్నట్లు తోచును. మల్ల ఇల్లేజరిగి, చైతన్యముపోయి, నిద్రలో వెంటనే పడిపోవును. కొందరికి మనుష్యుల వదనములు కనిపించును. వాని అకృతి త్వరలో మారిపోవుచుండును. మన ఇచ్చరేకుండనే ఇట్లు జరుగుచుండును. నిద్ర వచ్చునప్పుడది యేకాగ్రహముగనుండునో గుర్తింపుము. నిద్రాధం గము కలిగించుకొనుండనే దానిని గ్రహింపవచ్చును. సంకల్ప బలిమిచే నిద్ర వచ్చునట్లుకూడ చేసికోవచ్చును.

నిద్రవచ్చుటకు మతియొకమార్గమున్నది. కలను జ్ఞాపకము పెట్టుకొని, అందలి విషయములను మననము చేసికొనుటవలన నిదుర వచ్చును. నాకొక కల వచ్చెను. ఒక ఉప్పిలేరు కనిపించెను. మట్టును నీలవర్ణముదాయ ముండెను. దానిలో నుండిదారి తెన్ను లేకుండెను. అ నల్లటి నీళ్లమీద పడవ యొకటి కనిపించెను. ఒక మూల లేసేరూపమై ఇసుక కనిపించెను. దానిమీద సూర్యకిరణములు పడుచుండెను. దాని లేజము అంధ కారమునకు వ్యాపించి అరబ్బులు తెల్లచున్నట్లును ఒంటెలు మెల్లగ పోవుచున్నట్లును కనిపించెను. నే నా కలను జ్ఞాపకము చేసికొని అందులోని విషయములను చూచుచుండుటవలన నాకు నిదుర పట్టిపోవును. అలాగే నిదురపట్టనివారందరికి కూడ.

నూతనావతారము

ప్రాణము నూతనరూపమును పొందినగాని ప్రాణవిజయము పూర్ణముగ సాధ్యముకాదు. అట్టిహతావతారము సాధ్యము. పాణిని, మనస్సు నూతనరూపము పొందును. ప్రాణము ప్రకృతినుండి వికసించుచున్నది. పాక్తికృతికపదార్థముల రసమున నది తన కవసరమునకు తగినట్లు మార్పుకొని, తనవికాసమునకును, లీలకును ఆధారమును సృష్టించుకొనును. మనస్సుయొక్క ప్రకృతికావ్యముగూడ నితే. పాణినిమనుండి మనస్సు ఉద్భవించుచున్నది. పాణిని నది, మనోగతముగ నొనర్చుకొనవలయును. అందలి రసమును తన కనుగుణ్యముగ మార్పుకొని తన లీల కనుగుణ్యము చేసికొనును. ప్రాణ ప్రకృతులను మనోగతముగ చేసికొనుచున్నదానికి జీవుడే ప్రత్యక్ష నిదర్శనము. ప్రాణము, అన్నము మారిపోవుచుండును. ప్రాణముకొని ప్రకృతికృతికమునకు ప్రభువైన అంతఃకరణమును మార్పుకొనవలయును. మనస్సే మనరాజ్యమునకు మహాప్రభువు కాదు. కావున మనస్సునకు స్వతంత్రాధికారము లేదు. అయినను మనోకాగ్యములు మహాప్రభులై యున్నవి. మనస్సున కంతసామర్థ్యము కలదో సంశయము లేదు. సామర్థ్యమును చూపియున్నది. కావున ఇంకను మనస్సునే ఆశ్రయించుకొని జీవితమును నడపుటవలన కావ్యములు చరిత్రచరిత్రముగ నుండును. కావున మనోరాజ్యము నతిక్రమించవలయును. దీనికి మనస్సుకంటె ఉత్తమకర్త అవసరమగును. అందుచే మనస్సు నతిక్రమించుటకు పరాశక్తిని సాహాయ్యము చేసికొనవలసివచ్చెను.

మనస్సుల నూత్నతత్వమును సాధ్యముగ నైకావలయును. వృత్తులు భూసారమును గ్రహించి బ్రతుకును. పంచభూతములసారము నది భూమిలోనుండి ఆకర్షించి జీవించును. పంచభూతములందున్న సారమునుండి తనకు కావలసినదానిని గ్రహించి తనకు పనికిరాని దానిని విడదీయచును. అట్లు తన తనయుక్తమైన సారమునది గ్రహించి జీవకణములు మార్పుకొనుటలు. జడపదార్థములై గోళించుపదార్థమిక్కడ చేతనయై వృత్తులైన పోషించుట కాధారభూతమగుచున్నది. ప్రాణవికాస మింతటితో నాగిపోదు. అవికాస మిక్కడనే ఆరంభమగును. అది అంతకంటె ఉత్తమమైన ఉపాధులందు ప్రవేశించి, ప్రాణపోషిత పదార్థము నూత్నముగ మారి ప్రాణధర్మానుసారము తన ఆధారముల నేర్పరుచుచుండును. ఇట్లు ప్రకృతి పశుపాతి నతిక్రమించి నరరూపమునకు వచ్చును.

పదార్థములు జడనయములని చెప్పటతో తృప్తిపొందజాలము. దానియందు నిగూఢమైన గుణములు కలవు. దానియన్ని గుణములు ఆనకాశము ననుసరించి వికసించును. కొన్నిటిని ప్రాణము క్షృణలోనే వికసింపజేసెను. కొన్ని యింకను వికాసమున కెదురుదూరము దాగియున్నవి. మన జీవితమునందే ఆ గుణములు దాగియుండునప్పుడు. మన కది తెలియకపోవచ్చును. గాని ప్రకృతియందలి రసాస్యము లకంతములై యున్నవి. గుర్తయిన గుణములు మనబుద్ధికి గోచరింపవచ్చును.

కావున జీవితమును మార్పుటకు పీలులేదు చెప్పటకు పీలులేదు. మనస్సును మార్చిచేయవలసివచ్చే ప్రాణమునుకూడ పరిశీలించజేసి, మార్చవలయును. మనయందున్న ఆసువృత్తిని పోగొట్టుకొని దేవత్యమును పొందవలయును. ఆసువృత్తి యేమాత్రమున్నను, ఏదోహాపమున తలయెత్తి వికల్పమును కలిగింపకమానదు. నిరాకరణశీల్యమునకులన కొంత ఫలము సిద్ధించెను. కాని అది పూర్ణఫలముకాదు. స్థిరమైన ఫలముకాదు. సాధనావధాయంబిట్టి సిద్ధి యవసరమేకాని పూర్ణరసాధ్యము సిద్ధించుటకు సంపూర్ణమైన నూతన అవతారము కలుగుటవలసివచ్చును.

నిష్ప్రకృతిని ఉత్తమప్రకృతిగ మార్పుకొనవలెను. క్రింది మెట్టునుండి పైకి పోవలయును. ఒక మెట్టు నుండి మరొక మెట్టుకు పోవుటయే ప్రాణమనప్రకృతికధర్మములు. ఆయనకల్ప లన్నియు అనినాభావసంబంధము లై యున్నవి. అని చేరువేరైనను సంబంధము కలిగియున్నవి. వివిధలోక అధిష్ఠాత లగు దేవత లన్నిపదక ఒకరితేనుమన కొకరు పాటుపడి సమష్టిలాభమును కోరి, సృష్టిని వికసింపజేసి నియమించుచుండురు. ఉత్తమలోకములు తమప్రాబల్యమును క్రిందిలోకములకు వ్యాపింపజేయుచుండును. వానికి వారు తేజస్సును జ్ఞానమును ప్రసరింప జేయుచుండురు. సంచలనమును కలిగింపును. భూలోకమునందున్న మహాధర్మములు సాధకమై అవి సరితార్థము పొందును. ప్రాణిగోగ మిక్కడ చాలకాలమునుండి జరుగుచున్నది. చాలవర కది చరితార్థమయ్యెను. మనప్రాణిల్యముకూడ లోకమునందు మిక్కుటముగ వ్యాపించి యున్నది. అంతకంటె మనస్సే మహాకర్త కావ్యము చేయు

టకు యత్నించుచున్నది. మానవమండలియం దీ రాజ్యము నిర్వాణమగును. ఆ శక్తి భూమండలమందు వర్షించుచున్నది. దానివికాసమునకు కావలసిన నిర్వాణము క్షృణలోనే జరిగితిరును. దాని వలన ప్రకృతి, ప్రాణము, మనస్సు కూడ నూతనమూర్తిని పొందును.

ఇప్పుడవతరించుచున్న సత్యలోకము, ప్రస్తుత మహిమనోలోకమునందున్నది. దానికి పరాధాపమును కల్పించును. మనస్సునకు పరాధాపమును ప్రసాదించి ప్రాణమును జయించుటకు పూనుకొనును. తరువాత ప్రకృతిని (స్వభావము) నశింపజేయును. ప్రాణము మారి పరాప్రాణ మవతరింపవలయును. పరాసత్యమున కనుగుణ్యముగ ప్రకృతిగ్రహణముకూడ మారిపోవును అట్టిది సిద్ధించునవరకు దైత్యునికి విరామము గలుగదు. పరాపురుషుడు నశ్యలోకమునకు అధిష్ఠాతుడగును. మానవులకు పూర్ణరసాధ్యము కలుగవలయు అగతికి విరామము కలుగదు. విశ్వస్వభావములయందు మానవునియందు మూర్తిభవించి యున్నది. విశ్వప్రకృతియందు గల చైతన్యచూతయు మానవునియందుగలదు. విశ్వచైతన్య చూతయు మానవుని ఉపాధులందు గలదు. కావున మానవుని మనస్వభావమును ప్రకృతిని మార్చుకొనుట ప్రకృతియందు గల పరాజ్ఞానము మనయందు వికసించును.

కావున మానవునియందుగల అపరాధాపము పోవలసివచ్చును. పరాధాపము మనస్వభావము అది మన విశ్వప్రకృతి. "దైవప్రకృతికి సామరా" మనము మనస్సును మార్చి ఆనందజ్ఞానయుక్తమైన దివ్యమనస్సు నవతరింపజేయవలయును. ప్రాణము నందు పరాప్రాణమును ఆవిష్కరింప జేయవలయును. నూతనమూర్తి నవతరింప జేయుటనే మనలక్ష్యము నిర్దేశించవలయును. పరాధాపమునకు క్షిప్తచుటలయుగాదా లాంఛనములును. పరాధాపము నది స్వీకరించితిరును. మనస్సునకు పరాధాపమునందున్న సమర్థతయును కలదు. ఒకటి క్రిందను మరియొకటి పైను ఉండును. పరాధాపమునుండి క్రిందికి దిగివచ్చుట అపరాధమగును చేరుదుము. విజ్ఞానమునలన నే యాకాగ్యమును సాధించవలయును. ప్రాణమునునవతరింపజేయించు సమర్థతయును కలదు. పరాప్రాణమును పొందుటకు చిచ్ఛక్తితో కలసి, విశ్వప్రకృతి ముగ చేసికొనుటయే సాధనము. కావున అంత్రులను, చతురును, మధ్య స్వస్వరూపమున్నది. కృష్టికీర్తనమును, ఆనందమును మహాత్మ్యమునకును ఇట్టి సంబంధమే కలదు. నిష్ప్రకృతి చరితార్థము కొరకు ఉత్తమప్రకృతియందు సమర్థతయును కోరుచుండును. ప్రాణము చేరును.

మద్రాసు అందు నదరక మరాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకావ్యక్తము చేయబడినది.)

నోటీసు

1921-వ సం॥రం గూర్చు టారిఫు సం॥ 52-వ పుటయందును 1-వ భాగమునందు 5-వ నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తక నియమలను సంపుచున్న ముద్రాపత్రములు రేపు, 300 మైళ్లకు పైన పోవునట్టి నెరగులకు, 1-21 సం॥రం అక్టోబరు నెల మొదటి తేదీ నుండి హెచ్చించబడును. అందరికిని తెలియుటకై త్వరతోనే అన్ని స్టేషనుల యొద్ద గణితచబడిన ధరలుగల నోటీసులు అంటించబడును. 3207

విజయలక్ష్మి కావ్యము.

చిత్రాపు, కడప, కర్నూలు, అనంతపురం, బళ్లారిజిల్లా లలో ప్రతిమంత్రికలయందును భీమాకంపెనీ వాటాదారులను చేర్చుటకు విజయలక్ష్మి కావ్యము. రోజుకు 1 గంట పనిచేసిన 1 నెలకు రూ॥ 50 లు సంపాదించవచ్చును. (3:33) D. A. C/o Post Box No. 287, MADRAS.

వృత్తి టెన

(2120)

మా నడ్డ 30 రోజుల పాటు మోస్తూ దీ అయిల్ ఇంజన్ ఆపివేయుటకు గలదు. తలపెట్టినాద ఈ దిగుత విలాసినునకు ప్రాసినయెడల యాకట్టి 5-వ భాగములు తెలుపబడును. తమ్మన వెంకటరెడ్డి అండ్ తమ్మన శ్రీ రాములు. ఏలూరు.

అమూల్య గ్రంథములు (842)

(1) అర్థకావ్యము నెల రూ॥ 1-4-0; (2) స్వరాజ్య వర్ణనము 0-8-0; (3) యాగంధర్వజయము(నవల) రూ॥ 2-4-0 (4) భక్తిని (నవల) 1-4-0; (5) రామశిల్పం దీర్ఘము 0-8-0. యం. ఆర్. కృష్ణారావు అండ్ కో., నెల్లూరు.

స్వేచ్ఛలు తక్కువధరల అప్పుకము

1921 సం॥ నెవ్వంబరునెల 5-వ తేదీ మొదలు ఆరంభము

విడుదలై శ్రీకృష్ణ రాజు అండ్ కంపెనీ,

జి. ఎ. జి. రెడ్డిక్ బజార్ రోడ్డు, మదరాసు

నూతన పద్ధతుల వచ్చుట నిమిత్తము జాగా కాలిచేయుటకై నిక్కిలి స్వల్పధరలకు విక్రయించ గుర్తించి యానూరము. బెంగళూరు, కాశీ, కరాచి, జహాను యికా సుతర దేశములయొక్క జట్టురకములు, చీరలు, రవీకెలు, జాకెట్లు మొదలగునవి అన్ని కొత్తపనులేకాని దామీసనకులు యేరియులేవు. ఇంకయు నూనడ్డ స్వదేశగుడ్డలు కూడ దొరుకును. అన్నియు తక్కువధరలకే యివ్వబడును. ఏదోసా స్త్రీ పురుషులకును యిండియా స్త్రీ పురుషులకును పుకయోగవడును. అనేక విధములగుటలు పరికాలది విక్రయమునకు తయారుగా నున్నది. ఈ సమయము లెప్పిన మరుసమయములో యివి కొరుకును అరునది మర్దభము.

క్రింది వివరము! బొంబాయి స్వదేశ స్టోర్సు, స్వదేశవరకు!!

నెం. 40, 41, 42, రత్నబజారురోడ్డు, బార్లీటాను, మద్రాసు.

చీరలు, రవీకెలు, జాకెట్లు, కంబళ్లు, నత్తుకంబళ్లు, పురుపులు, లీలగడను, పట్టు, నాలు, శిన్ని మొదలగు పానెట్లు, చిత్తడెల్లు, క్రేస్టెల్లు ఉయ్యెలు, బొమ్మలు, పిల్లిలి బిఫ్ఫెనెట్లు, ఇతర వాటికి నాలు రకములు, కోటు, వాగ్మెట్లు, మొదలగు మామిలి, స్త్రీలు ట్రంపులు, ఇంపట్రంపులు. షీసు మదరాస్ వర్మ కలములు, వైక బేసుకోన 7వీ మానడ్డ ఆకెక్ గినినామి వైకము పట్టుల కాన్ కామ కేసులు, బ్రీపుమములు ఆంధ్రప్రదేశ్, భోకములు మొద విధవిధ వివిధయొక జే మొదలగునవి కలం భూమిరీతిలో మా మొదలగునవి. మొదటిలో ఉన్నది. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నియమించు చాలను. నిర్దము గా స్టోర్సులో నున్నవి. పుకల బతుల పొకకము, వాటియొక్క లాభమును జూచింది ఈ నూతన బ్రాంచీని తెలుపియున్నాము. బెంగళూరు, కంది, కాశీ, మద్రాస్, నేలం, ముంబాయి, అహ్మదాబాదు, బొంబాయి, కోలకత్తా, పునా, కరాచి మొదలగు స్థలములనుండినూ, సరికొని పొందూ చేతమునం దుండు ఇంకను మరికొన్ని ఇతరస్థలములనుండినూ వారి వారి అంతులును శిగిరెట్లు వుపయోగించునట్లు నెండ్లి మొదలైన ప్రయోజనములలో ఉన్న వుపయోగించునట్లు లిగి సరిగె పట్టు నాలు రవీకె గకమును రప్పించి, స్టాను చేసియున్నాము. ధరన్ను సరళముగా వుండును.

[illegible]

DUNCAN STRATTON & Co.

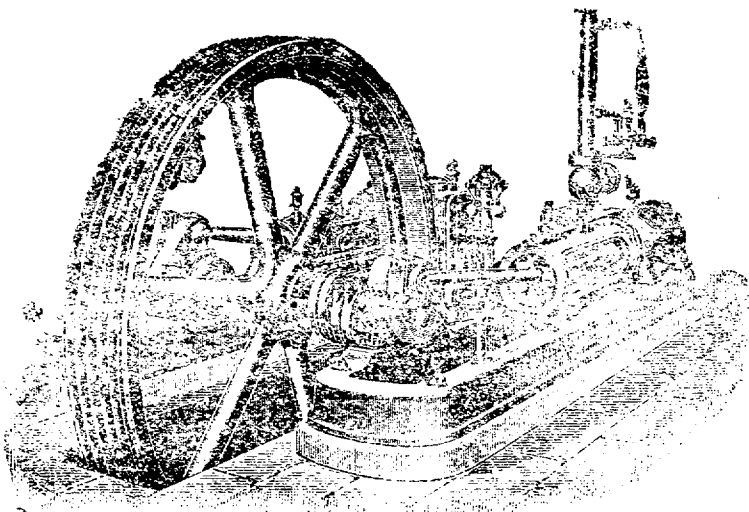
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ ఆండు కో.

(2412)

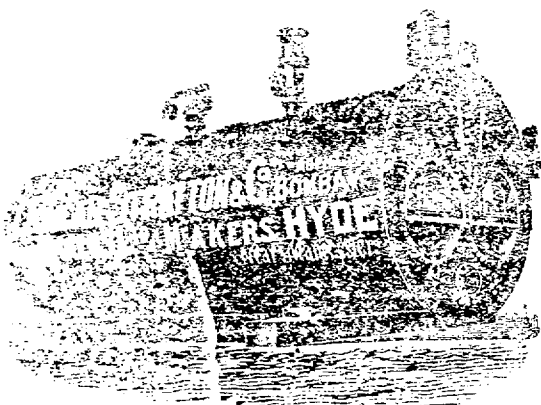
ఎంజనీర్లు, మెషిన్ల ఇంజనీర్లు, 91 మెయిన్ వీది, బొంబాయి

ఈ క్షేత్ర 10 అడుగులు
మొదలు 20 అడుగుల వరకు
మంతులు — దయాపాత్రులు
ఆ 3. మొదలు 4 అడుగుల వరకు
మంతులు.
ప్రీంప్రీంగు వెమరు
80 పానులు మొదలు
160 పానులవరకు మంతులు.

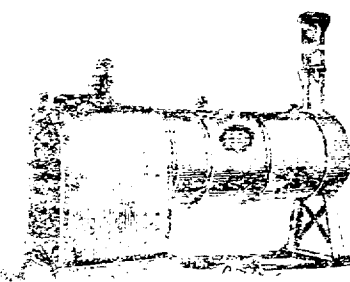

హైక్రాఫ్ట్ కార్నివ్ బాయిలర్లు.

హైక్రాఫ్ట్ లంకాబైలర్ బాయిలర్లు.
పొడవు 38 అ. మొదలు 62 అ. వరకు మంతులు.

మ. ఈ మోటరు 6 అ. మొదలు 10 అ. వరకు మంతులు.
ప్రీంప్రీంగు వెమరు 100 పానుల వరకు మంతులు.

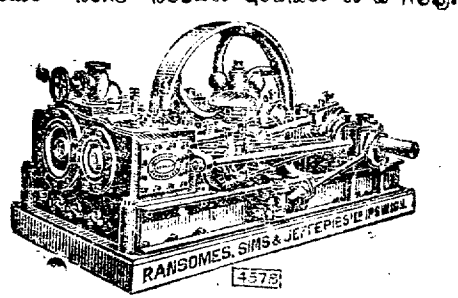
లోకో మోటోరీయల్ బాయిలర్లు.
ప్రీంప్రీంగు వెమరు 80 పానులు మొదలు
100 పానుల వరకు మంతులు.

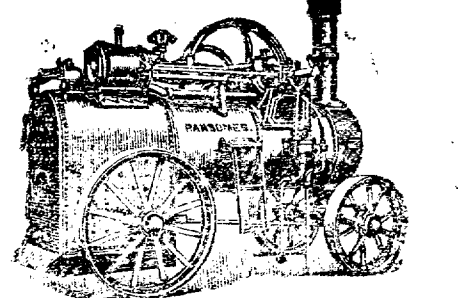
వర్టికల్ బాయిలర్లు.
మొదలు 10 అ. వరకు మంతులు.
ప్రీంప్రీంగు వెమరు 100 పానుల వరకు మంతులు.

ఈ క్రింద తెలుసుకునే వాటిని
సర్దుచు చేయవచ్చు.
మాది జిన్నింగు మెషిన్, వాటిపానులు
మాది ప్రెస్సింగు మెషిన్
మాది స్పిన్నింగు మెషిన్
మాది పీవింగు మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్ ఫైవర్ మిల్లింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డకేయి మెషిన్
గడ్డకేయి మెషిన్ వాటి పాను
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగితము, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొంముట్లు
కిరసన్ నూనె తయారు అయిల్ ఎంజిన్లు
ఎక్స్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాన్టు) కొరముట్లు
తేగులు ముక్కపాపు కొరముట్లు
స్టీలు పాప్టింగు, కప్పింగులు, వెల్డెస్టులు
కాల్ బగన్ అండు కాడ్లు విజన్ ఫుల్లింగు.
మరియు అన్నిరకముల పానులు.

సైడ్ బైసైడ్ కాంపౌండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజిన్లు.
(కాన్ కుప్పా మొనసుండి పోల్ తయారుచేసింది.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజనులు కూడ గలవు.

స్టీము కాంపౌండు ఎంజిన్లు.

పోర్టబల్ స్టీము ఎంజిన్లు.
సింగిల్ సిలిండరు, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము వెమరు 120 పానులు గలవి.
కాంపౌండు — హై, లో వెమర్ సిలిండరు.
స్టీము వెమరు 150 పానులు గలవి.

విజయలక్ష్మి, ధర్మకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టాపు ఇంజనీరింగు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేవల్లి బాపనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

కఫ, శైత్యము, కడిశము, కొమ్మకడిశము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు,
పోట్లు, బెణుకులు, బిల్లులు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.
చక్కని డబ్బోలో నుంచి కల రూపు 0-10-0; డబ్బో 1-8 రూపు 5-12-0. పోస్టుఖర్చులు కలు.
అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

